

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

МІЖКУЛЬТУРНА ВЕРБАЛЬНА ІНТЕРАКЦІЯ У ПЕРЕКЛАДІ

Кваліфікаційна робота

На здобуття ОС «бакалавр»

студентки IV курсу

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»,

спеціальності 035 «Філологія»,

спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»,

ОПП «Переклад з англійської та другої західноєвропейської мови»

Анастасії МАКСАКОВОЇ

Науковий керівник:

к.філол.н., доцент кафедри

теорії і практики перекладу з

англійської мови

Борис НЕЧИПОРЕНКО

«Допущено до захисту»

Протокол № 10 кафедри

теорії і практики перекладу з англійської мови

ННІФ від 30.05.2023

Завідувач кафедри _____ **Людмила СЛАВОВА**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1 Теоретичні засади дослідження міжкультурної вербальної інтерації: перекладознавчий аспект.....	7
1.1 Визначення поняття "міжкультурна вербальна інтерація".....	7
1.2 Особливості вербальної взаємодії в міжкультурному спілкуванні та перекладі.....	12
1.3 Чинники, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію у перекладі.....	17
1.4 Переклад у міжкультурній комунікації.....	21
Розділ 2 Методика дослідження.....	27
2.1 Обґрунтування вибору вербальна інтерація в перекладі.....	27
2.2 Опис методу аналізу вербальної взаємодії.....	33
2.3 Опис процедури збору і обробки даних.....	39
Розділ 3 Специфіка перекладу під час міжкультурної вербальної ієтерації....	44
3.1 Опис міжкультурних особливостей вербальної інтерації.....	44
3.2 Інтерпретація отриманих даних.....	49
3.3 Пояснення, які чинники впливають на міжкультурну вербальну інтерацію в перекладі.....	56
Висновки.....	61
Список використаної літератури.....	64
Додатки.....	67
Summary.....	73

ВСТУП

...У світі, де глобалізація є всеохоплюючою і міжкультурна взаємодія є невід'ємною частиною життя, все більш важливим стає вивчення способів, якими люди з різних культур взаємодіють між собою вербально. Міжкультурна взаємодія охоплює обмін інформацією та спілкування між представниками різних культур. У цьому процесі комунікації використовується мовний код, який включає як вербальні, так і невербальні засоби.

Міжкультурна вербальна взаємодія має особливе значення в сучасному світі, де люди з різних культур і мов спілкуються між собою на різних рівнях. Взаємодія між культурами може бути складною і непередбачуваною, особливо коли йдеться про вербальну комунікацію. Одним з ключових факторів ефективної міжкультурної вербальної взаємодії є здатність до розуміння та адаптації до різних мовних та культурних контекстів. Це означає, що людина повинна мати достатні знання про культуру, мову, традиції та інші аспекти життя людей з інших країн.

Початковий текст може бути цінним джерелом для вивчення культурних відмінностей, оскільки він не тільки передає інформацію, але й відображає конкретні культурні цінності та традиції. Оригінальний текст може містити не лише лексичні та граматичні особливості мови, але й культурні відтінки та особливості. Наприклад, у країнах, де говорять англійською, існує поняття "small talk", яке описує невимушену розмову про неважливі речі, що зазвичай передують серйозним темам. В деяких культурах, наприклад, у японській, "small talk" може вважатися незвичайним і неприйнятним, оскільки там вважають, що розмова має бути прямою та має відповідати конкретній меті.

Крім того, можуть виникати розбіжності у культурних нюансах через різні мовні стилі. Наприклад, більшість англомовних країн застосовує неформальний і невимушений стиль мовлення, тоді як у багатьох інших культурах підхід до мовлення може бути більш формальним і ввічливим. Це може призвести до непорозумінь та конфліктів у міжкультурній комунікації.

Залежно від культури і мови, в якій написаний оригінальний текст, можуть існувати різні підходи до комунікації. Наприклад, в багатьох азійських країнах,

включаючи Китай та Японію, практикується використання формальних виразів поваги та привітань на початку комунікації. Такий підхід може здатися незвичайним та зайвим для людей з інших культур, але для тих, хто має звичку до цього, він має велике значення й необхідність.

У сучасному світі, де міжкультурна комунікація стає все більш значущою, вміння розуміти та пристосовуватися до різних культурних контекстів набуває ключового значення. Оригінальний текст може бути цінним джерелом для дослідження мовних та культурних розбіжностей. Важливо враховувати, що кожна культура та мова мають свої унікальні особливості та відмінності, які потрібно поважати та брати до уваги під час спілкування з представниками інших країн.

Міжкультурна вербальна взаємодія є складним та багатогранним явищем, яке вимагає від людей здатності розуміти та адаптуватися до різних культурних контекстів.

Мета дослідження дослідження особливостей взаємодії між культурами через мову, зокрема у вербальному вимірі, з метою виявлення факторів, що можуть впливати на ефективність такої взаємодії. У ході дослідження будуть аналізуватися письмові матеріали з різних культур і проводитися порівняльний аналіз підходів до їх інтерпретації та сприйняття.

Об'єкт дослідження: міжкультурна вербальна інтеракція у перекладі

Задача дослідження : виявлення основних факторів, які мають вплив на результативність міжкультурної вербальної взаємодії. Дослідження буде фокусуватися на різних аспектах, таких як мовні культури, стилі комунікації, рівні ввічливості, різноманітність мовних засобів та інші чинники, які можуть впливати на сприйняття та розуміння текстів.

Практичне значення: міжкультурної вербальної взаємодії полягає в тому, щоб розвивати міжкультурні навички комунікації та взаєморозуміння. Це допомагає підвищити якість комунікації та знизити ризик непорозумінь та конфліктів між людьми з різних культур та мовних середовищ.

Методи дослідження : проведення аналізу наукової літератури, збирання даних через опитування та інтерв'ю з експертами, спеціалізованими у міжкультурній комунікації, а також аналіз текстових матеріалів. Отримані

результати дослідження можуть бути застосовані в міжнародних компаніях та організаціях, що займаються міжкультурною комунікацією, а також можуть бути корисними для викладачів та студентів, що вивчають міжкультурну комунікацію.

Основне завданнями роботи :

1 Аналіз різних теоретичних підходів до дослідження міжкультурної комунікації та спілкування за допомогою мови.

2 Встановлення основних елементів міжкультурної вербальної взаємодії у процесі перекладу.

3 Виявлення факторів, які можуть впливати на результативність міжкультурної вербальної комунікації.

4 Дослідження зв'язку між мовними культурами та різними стилями комунікації у різних культурах.

5 Аналіз впливу рівня ввічливості та мовових засобів на сприйняття та розуміння текстів.

6 Визначення підходів до перекладу текстів у міжкультурній комунікації.

7 Розробка рекомендацій для успішної міжкультурної вербальної взаємодії на основі отриманих дослідницьких результатів.

У ході мого дослідження, я буду застосовувати різноманітні підходи, що включають аналіз різних документів, проведення опитувань, інтерв'ю та порівняння текстів з різних культур. Також планую використовувати метод мовного аналізу для оцінки мовних засобів і стилів комунікації.

Висновки, отримані в результаті мого дослідження, можуть мати значення для різних сфер, включаючи бізнес, державні установи, академічну спільноту та інші зацікавлені сторони. Я впевнена, що мої результати дослідження сприятимуть вирішенню різних проблем, пов'язаних з міжкультурною комунікацією та вербальною взаємодією, які мають місце в сучасному світі.

Більш того, моє дослідження може внести значний внесок у сфері наукових досліджень щодо міжкультурної комунікації та вербальної взаємодії. Його результати можуть послужити як фундамент для подальшого розвитку цього наукового напрямку.

З метою реалізації цієї роботи, я планую провести детальний аналіз наявної літератури та зібрати відповідні дані з різних джерел. Завдяки своєму досвіду у лінгвістиці тажку мільтурній комунікації, я маю впевненість, що во зможиконати цю роботу на високому рівні.

Отже, основна мета мого дослідження полягатиме у вивченні міжкультурної вербальної взаємодії в контексті перекладу. Мої плани включають проведення аналізу різних теоретичних підходів, які висвітлюють міжкультурну комунікацію та вербальну взаємодію, визначення ключових аспектів міжкультурної вербальної взаємодії, виявлення факторів, які можуть впливати на її ефективність, а також вивчення залежності між мовними культурами та стилями комунікації у різних культурах. Крім того, моє дослідження спрямоване на розробку рекомендацій для досягнення ефективної міжкультурної вербальної взаємодії.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ

1.1 Визначення поняття "міжкультурна вербальна інтеракція".

Міжкультурна інтеракція передбачає, що особи з різних культур взаємодіють між собою, обмінюючись інформацією, ідеями та переконаннями. У цьому процесі вони використовують мову для вираження своїх думок, почуттів і потреб. Вербальний код включає у себе мову, слова, фрази, а також граматику і мовні структури, які використовуються для передачі повідомлень. Невербальний код охоплює жести, міміку, пози, тон голосу, контекстуальні вирази і інші немовні елементи, які також мають значення в комунікації.

Вона є важливою для розуміння і сприйняття різних культур. Вона сприяє обміну досвідом, розширенню світогляду, підвищенню толерантності та взаєморозумінню між людьми різних культурних груп. Цей процес може сприяти збагаченню культурного досвіду, виявленню спільних цінностей і сприяти побудові гармонійного багатокультурного суспільства.

У прагматиці спілкування конкретного етносу відображений мовленнєвий код, який проявляє свою особливість у кожному середовищі. Тому дедалі більш важливим стає вивчення когнітивно-концептуальних та комунікативно-прагматичних аспектів міжособистісної взаємодії, зокрема у міжкультурному контексті.

Вчені, такі як Т. Балмер, Є. Бартмінський, Ф. С. Бацевич, П. Браун, А. Вежбицька, І. О. Голубовська, Д. Гордон, Г.-П. Грайс, Т. А. Ван Дейк, А. П. Загнітко, О. С. Іссерс, Є. В. Ключев, М. Й. Конюшкевич, Дж. Лакофф, Дж. Ліч, В. М. Манакін, В. Ю. Паращук, М. Сарновський, О. А. Семенюк, Н. І. Формановська та інші, аналізують функційно-прагматичні аспекти ситуативно-мовленнєвого впливу в загальнотипологічному та зіставному вимірах, розглядаючи низку фундаментальних теоретичних проблем теорії мовної комунікації.

Проте, розгляд когнітивно-концептуальних аспектів та функційно-прагматичних проявів ввічливості в умовах міжособистісної взаємодії, зокрема в англійськомовних середовищах, зокрема в Британії, США та Австралії, і виявлення спільних та відмінних ознак етноспецифіки комунікативної поведінки залишаються малодослідженими.

Оскільки прояви ввічливої комунікативної поведінки в різних лінгвокультурах нможуть значно відрізнятися, вивчення етноспецифіки застосування комунікативних правил увічливого спілкування є актуальним. Національно-культурні фактори конкретного мовленнєвого середовища суттєво впливають не лише на елементи комунікативного коду, а й на всі аспекти комунікації, включаючи принципи, максими, правила спілкування, комунікативні стратегії й тактики.

Велика частина досліджень зосереджена на загальнотипологічних та зіставних аспектах функційно-прагматичного впливу мовленнєвих ситуацій, проведених в різних мовних культурах. Однак, дослідження етноспецифічних аспектів і функційно-прагматичних проявів ввічливості, зокрема в англійськомовних середовищах, таких як Британія, США та Австралія, для виявлення ідіоетнічних особливостей застосування комунікативних правил увічливого спілкування, залишаються недостатньо дослідженими.

Міжкультурна комунікація є ключовим аспектом сучасного світу, де люди різних культур і етнічних груп все частіше мають можливість спілкуватися між собою. Поняття міжкультурної комунікації відноситься до взаємодії між людьми, які мають різний культурний багаж і досвід, тобто між представниками різних культур.

Міжкультурна комунікація може бути важкою через різницю в мові, звичаях, цінностях і переконаннях. Люди можуть відчувати труднощі у сприйнятті чужих поглядів на світ і можуть мати різні інтерпретації того ж самого повідомлення через різний культурний фон.[1]

Міжкультурна комунікація включає в себе багато елементів, таких як навички спілкування, знання культурного контексту, вміння слухати і розуміти іншу

людину. Ці елементи допомагають забезпечити успішну міжкультурну взаємодію і допомагають уникнути непорозумінь та конфліктів.

Для ефективної міжкультурної комунікації потрібно враховувати культурні різниці і знати, як вони можуть вплинути на сприйняття повідомлення. Наприклад, у деяких культурах пряме висловлювання своїх думок може розцінюватися як грубість, тоді як у інших культурах це може бути сприйняте як норма. Також слід пам'ятати, що різні культури можуть мати різний погляд на поняття часу, простору, родинних зв'язків, релігії та багато інших аспектів життя. Недоліки міжкультурної комунікації можуть виникати з-за незнання або неповного розуміння культурних особливостей іншої сторони. Це може призвести до неправильної інтерпретації повідомлень, що в свою чергу може створювати конфлікти та непорозуміння. Іншими словами, недостатня культурна компетентність може привести до психологічної напруги, яка може перешкоджати успішній міжкультурній комунікації.

З іншого боку, міжкультурна комунікація може приносити великі переваги. Комунікація з людьми з різних культур може допомогти розширити кругозір, збільшити розуміння світу та збільшити культурну грамотність. Міжкультурна комунікація також може сприяти розвитку нових бізнес-відносин, сприяти політичним діалогам та сприяти мирному співіснуванню різних культур. Комунікація відноситься до взаємодії між людьми, де спілкування використовується як засіб передачі і розуміння повідомлень. Взаємодія включає в себе використання різних культурно встановлених систем знаків, які можуть бути вербальними або невербальними. Філософ К. Ясперс (1883-1969) розглядав комунікацію як взаємозв'язок, який має ґрунтуватися на свідомій духовній спільності, а не на формальних договорах ("контакт - замість контракту"). Міжкультурна комунікація можна вважати процесом взаємодії між представниками різних культур. Цей процес включає обмін інформацією, досвідом, вміннями та навичками, які характерні для різних культур. Через таке спілкування передається і сприймається соціальний досвід, а також формуються типи особистостей, що мають історичне значення.[2]

Можна відзначити два типи міжкультурного спілкування: пряме спілкування, яке передбачає безпосередній контакт між особами, і непряме спілкування, яке відбувається на відстані, якщо між партнерами існує просторова або часова віддаленість. Карл Ясперс описував комунікацію як "безмежне взаємодіюче спілкування у бесіді". Особистий контакт має значний емоційний вплив, оскільки в ньому відбувається соціально-психологічний "механізм" зараження та наслідування. Велику роль відіграють мова і паралінгвістична система інформації (мова міміки і жестів), де закріплені певні соціальні значення.

Особливості міжкультурного спілкування визначаються через особливості спілкування всередині культури. Різні дослідники, такі як Б. Маліновський, Й. Гейзінг та М. Еліаде, присвятили свої роботи комунікативним аспектам кри, дультуе культуру розглядають як унікальний спосіб людського спілкування. [3]

Важно відзначити, що комунікація виникає між особами, які мають подібності та відмінності і діють в різних ціннісних контекстах. Тому багато проблем комунікації пов'язані з поняттям цінності та потребами, які формуються культурою. У США, наприклад, високо цінуються демократія, свободи та підприємництво, тоді як в Єгипті важливіші кланові цінності та дотримання ісламських правил. Щоб досягти успішної комунікації, необхідно не тільки усвідомити свої власні цінності, але й розуміти цінності тієї культури, з якою ми спілкуємося. Нам можуть не подобатися цінності інших людей, але ми повинні визнати їх важливість, так само як і вони повинні розуміти наші цінності. Культура може розглядатися як спосіб, яким індивід пристосовується до колективного досвіду. Вона допомагає "формувати особистість" (за В. С. Біблером), але також обмежує "свободу дій" цієї особистості в культурному контексті певного суспільства.

Комунікатор постійно отримує готові варіанти мови, висловлення, цитати, стереотипи, які тісно пов'язані з певним змістом. Існують різні типи та рівні культурних суб'єктів, і комунікацію між ними можна розглядати як міжкультурну. Можна говорити про культуру нації, підкультуру, контркультуру, а також про культуру окремої соціальної групи, де спілкування між її представниками містить елементи, що складають міжкультурну комунікацію. Міжкультурна комунікація

також включає спілкування між представниками різних цивілізацій як культурних систем. У не-класичній філософії буття існує протиставлення між суцим і буттям. Представники філософії життя, такі як Шопенгауер і Ніцше, розрізняють суще (світ, який сприймається) і справжнє буття (світ волі). Воля не має характеристик об'єкта, вона не утверджується як суще, і до неї не застосовуються категорії суцього (причинність, необхідність, дійсність). Протиставлення буття і суцього є важливим у феноменології та екзистенціалізмі. У феноменології свідомість розглядається як абсолютне буття, яке сприймається як жива діяльність, позбавлена об'єктної форми.

Свідомість, за Гуссерлем, впливає на створення та формування способу буття суцього. Акти свідомості конституюють саме суще і визначають його спосіб буття. Ці акти виявляються у сприйманні реальних речей, у формуванні цінностей у вірі, у творенні міфічних образів у фантазії. Буття поділяється на різні сфери відповідно до актів, які його конституюють, такі як матеріально-просторовий світ, живі істоти, людина і соціальний світ, формально-логічні поняття тощо. Актами свідомості є сприймання, пригадування, міркування, мріяння, переживання. Феноменологія розкриває широкий образ конституювання різних предметностей (сущих) свідомістю (буття). Варто відзначити, що людська свідомість завжди активна, і через переживання людина сприймає світ безпосередньо. Основне значення свідомості (буття) полягає в розумінні реальності. Гайдеггер, як представник екзистенціалізму, критикує класичну філософію за те, що вона спростувала буття до суцього, зведена буття до суцього. Буття не знаходиться поза людиною, воно не є протилежним людині, і його неможливо виразити через поняття або перетворити на технологію. Буття, як цілісний сенс всього існуючого, присутнє в нашому світі лише завдяки присутності людей. Таким чином, вихідні значення того, що є (об'єкти, простір, час, інші люди), впливають з існування людини. Гайдеггер поставив питання про буття, досліджуючи саму людську існування, критикуючи Гуссерля за його розуміння людини як свідомості (пізнання), тоді як слід розглядати її як буття - "тут-буття" (Dasein), яке характеризується відкритістю, проживанням світу і розумінням буття. Гайдеггер використовує термін "екзистенція" для опису структури людського буття. Буття, що нас оточує, є світом і трансценденцією.

Буття, що ми самі є, називається існуванням, загальною свідомістю, духом або екзистенцією. [5]

Отже, міжкультурна комунікація є важливим елементом взаємодії між людьми з різних культур. Це вимагає від нас розуміння та поваги до культурних різниць, а також здатності адаптуватися до інших культурних контекстів. Незважаючи на те, що міжкультурна комунікація може бути складною, вона також може приносити великі переваги, такі як збільшення розуміння та толерантності між культурами, розвиток нових бізнес-відносин та сприяння мирному співіснуванню різних культур. Тому важливо розвивати культурну компетентність та вміння ефективно взаємодіяти з представниками інших культур, щоб забезпечити успішну міжкультурну комунікацію.

1.2 Особливості вербальної взаємодії в міжкультурному спілкуванні та перекладі

Міжкультурне спілкування є складним і багатограним процесом, який передбачає взаємодію між представниками різних культур і мов. Цей процес може бути складним через те, що мовна і культурна різниця може призвести до непорозуміння та конфліктів. В міжособистісному спілкуванні, основним способом вербальної комунікації є бесіда або розмова. Ця форма спілкування між невеликою групою добре знайомих людей має свої особливості. Вона відома як фатичне мовлення, де головною метою є висловитись і отримати підтримку та розуміння. Зазвичай це обмін репліками, де висловлення асоціативно пов'язані між собою. Головною метою розмови може бути сам процес спілкування. Правила, які використовуються співрозмовниками, визначаються переважно інтуїтивно. Це обмін думками і почуттями, який може бути нелогічним, але щирим. Співрозмовники не прагнуть досягти єдиної точки зору або вирішити конкретну проблему, тому не занадто контролюють свої слова, не намагаються знаходити "правильні" вислови і фрази, і рідко перебивають один одного. Говорючи, люди частіше будують нові слова, аніж шукають потрібні у пам'яті. Створення нових слів

і автоматизм мовлення полегшують процес висловлювання. Зазвичай повсякденна розмова може приймати форму "колової" розмови. "Говорити по колу" означає висловлювати свою думку без доказів, особливо якщо тема викликає сильні емоції у одного з учасників розмови або коли він вважає, що його погляди підтримують всі інші учасники. В такому випадку людина просто наполягає на своєму, не давши додаткових аргументів, застосовуючи принцип "це так, тому що це так". [7]

Порядок учасників під час діалогу не обмежується послідовним обміном репліками. Розмова може мати форму монологу одного з співрозмовників з періодичними висловленнями підтримки з боку іншого, або порушенням послідовності висловлювань і відповідей. При цьому, відхилення від послідовності відповідей і перехід з однієї теми на іншу не викликають незрозуміння між співрозмовниками, оскільки контексти розмови є очевидними для кожного учасника.

Переклад - це складова частина сучасної комунікації, яка виникає внаслідок встановлення та підтримки контактів між людьми відповідно до ситуації і соціально-психологічних особливостей. Цей процес включає інтелектуальні та емоційні дії, які виражаються через мову, взаємодію в часі й просторі, такі як мовлення, невербальні сигнали та психофізіологічний вплив. Він також пов'язаний зі збиранням, зберіганням, аналізом, перетворенням, висловленням і, за потреби, поширенням фактів, а також з їх сприйняттям і розумінням. З урахуванням цього, міжкультурну комунікацію можна розглядати як процес обміну інформацією, що відбувається через мову та передбачає взаємодію між комунікантами з різних культур. Цей процес можна сприймати як дискурс, оскільки він включає мовні висловлювання, пов'язані з мисленням, пізнанням та діяльністю.

Одиницею комунікативного дискурсу в міжкультурній комунікації є комунікативна подія - сукупність мовних дій, спрямованих на досягнення комунікативних цілей, що призводить до створення (моделювання) перекладу. Комунікативні дії мають всі характеристики дискурсу. У межах дискурсивних рамок, важливими є розуміння взаємодії текстів: як взаємодії між ключовими

концепціями за певними аналітичними моделями; дискурс як процес перетворення природної мови; тенденції до зближення підходів у процесі перекладу.

Важливим є поєднання когнітивної лінгвістики та аналізу дискурсу, оскільки прагматична спрямованість дискурсу на вивчення мовної ситуації включає в себе ментальні процеси комунікантів у міжкультурній комунікації (перекладачів та текстів перекладів як форми опосередкованої комунікації), що визначаються соціокультурними правилами та стратегіями використання та розуміння мови у соціокультурному контексті.

Однією з особливостей міжкультурної вербальної взаємодії є різниця у вживанні мови та мовленнєвих засобів. Кожна культура має свої власні мовні особливості, відмінності в граматиці, лексиці, синтаксисі та інтонації. Наприклад, у деяких культурах вживання прямої мови може бути сприйнято як грубе та безкультурне, тоді як у інших культурах це може бути розцінено як вираз прямої та відвертої думки.

Ще однією особливістю міжкультурної вербальної взаємодії є різні стилі мовлення. У різних культурах можуть бути різні стилі мовлення, які відрізняються за вживанням слів, виразів та тону мовлення. Наприклад, в Азії частіше вживають формальний стиль мовлення, тоді як в Західній Європі та Америці частіше вживається неформальний стиль мовлення.

Іншою особливістю міжкультурної вербальної взаємодії є використання мовленнєвих жестів та міміки. У різних культурах мовленнєві жести можуть мати різне значення. Наприклад, в деяких культурах підмовленнєвим жестом "ок" може бути розцінено як позитивний знак, тоді як в інших культурах цей жест може бути сприйнятий як образливий.[8]

Крім того, важливим аспектом міжкультурної вербальної взаємодії є знання культурних норм і традицій. Наприклад, в деяких культурах традиційне питання про стан здоров'я може бути сприйнято як невічливе та особисте, тоді як в інших культурах це може бути розцінено як прояв турботи.

У міжкультурній вербальній взаємодії також важливо враховувати різницю у сприйнятті часу. У деяких культурах час може розумітися більш гнучко, тоді як у

інших культурах точний час може бути вкрай важливим. Недооцінка цієї відмінності може призвести до непорозуміння та невдачі у комунікації.

Ще однією важливою особливістю міжкультурної вербальної взаємодії є використання формул ввічливості. У різних культурах можуть бути різні форми ввічливості, які виражаються у вживанні певних слів та виразів. Недооцінка цієї відмінності може призвести до порушення взаємин та невдачі у спілкуванні.

Загалом, міжкультурна вербальна взаємодія є складним та багатограним процесом, який передбачає знання та врахування різноманітних культурних відмінностей. Відмінності в мовленні, стилях мовлення, мовленнєвих жестах та міміці, культурних нормах та традиціях можуть впливати на успішність комунікації та взаєморозуміння між людьми з різних культур. Щоб ефективно спілкуватися з людьми з інших культур, потрібно вивчати та розуміти їх мову, культурні відмінності та норми, враховувати контекст та ситуацію спілкування.

Наприклад, у бізнес-комунікації між представниками різних культур важливо враховувати різні стандарти професійної етики та використання формул ввічливості, які можуть бути різними в залежності від культурного контексту. Також, у випадку конфліктів, потрібно знати, як відстоювати свої права та інтереси, не ображаючи інших і не порушуючи норми ввічливості.

У світі, де все більше людей мають можливість подорожувати, працювати та жити в різних країнах, міжкультурна комунікація стає все більш важливою. Для того, щоб успішно спілкуватися з людьми з різних культур, потрібно розуміти та враховувати їхні мовні та культурні відмінності, використовувати відповідні формули ввічливості, уважно слухати та виявляти толерантність до інших культур. Такі навички допоможуть покращити міжкультурну комунікацію та взаєморозуміння, сприятимуть розвитку міжнародних відносин та співпраці. Для покращення міжкультурної комунікації, особливо у сфері бізнесу, також важливо мати знання про культурні особливості та бізнес-практики країн, з якими ви спілкуєтесь. Наприклад, у Японії звичайно дуже важливо дотримуватися принципів взаємоповаги та відповідальності, що впливає на бізнес-культуру та ділові відносини в цій країні.

Крім того, важливо пам'ятати, що культурні різниці можуть приводити до міжкультурного нерозуміння та конфліктів, тому потрібно бути толерантним до різних культур та виявляти повагу до інших.[10]

Особливу увагу слід звертати на невербальну комунікацію, так як вона може бути різною в різних культурах. Наприклад, у деяких культурах звичайно міцно тримати контакт з очима під час спілкування, в інших культурах же це може сприйматися як неповагу. Також, жести та міміка можуть мати різне значення в різних культурах.

Особливості вербальної взаємодії в міжкультурному спілкуванні можуть бути дуже різними в залежності від культурних особливостей кожної країни. Деякі з них включають:

1 Різні мови та діалекти: у кожній країні існують свої мови та діалекти, які можуть мати різні граматичні та фонетичні особливості. Наприклад, українська мова має складну граматику та багату лексику, що може викликати труднощі у тих, хто її вивчає як іноземну мову.

2 Різні мовні бар'єри: іноді важко зрозуміти, що саме має на увазі співрозмовник, якщо між ними є різниця у використанні слів та висловів. Наприклад, деякі ідіоми та вирази мають різне значення в різних країнах, що може викликати непорозуміння.

3 Різні стилі спілкування: у різних культурах можуть бути різні стилі спілкування, які залежать від таких чинників, як рівень ввічливості та дотримання формальності. Наприклад, у деяких культурах звичайно вживати вирази типу "будь ласка", "дякую" та "вибачте" у кожному реченні, що може здатися незвичайним для тих, хто прийшов з іншої країни.

4 Різна інтонація та акцент: інтонація та акцент можуть мати різне значення в різних культурах, що може викликати непорозуміння під час спілкування. Наприклад, у деяких культурах звичайно говорити досить голосно, тоді як у інших - на тихому голосі.

5 Різний ритм мовлення: у різних культурах може бути різний ритм мовлення, що також може впливати на спілкування. Наприклад, у деяких культурах

звичайно вживати паузи між фразами, тоді як у інших - говорити швидко та без зупинок.

6 Різні культурні нюанси: кожна культура має свої нюанси та особливості, які можуть впливати на спілкування. Наприклад, у деяких культурах вважається неприйнятним прямо говорити про свої проблеми або недоліки, тоді як в інших культурах це може бути звичайним.

7 Невербальні сигнали: невербальні сигнали, такі як жести, міміка та тон голосу, можуть мати різне значення в різних культурах. Наприклад, у деяких культурах звичайно підтримувати очний контакт під час спілкування, тоді як в інших - вважається ввічливим уникати прямого очного контакту.[13]

Отже, міжкультурна комунікація є важливою складовою успішного спілкування з людьми з інших культур. Для того, щоб досягти успіху у міжкультурному спілкуванні, потрібно вивчати та розуміти культурні відмінності, використовувати відповідні формули ввічливості, бути толерантним до різних культур та пам'ятати про невербальну комунікацію. Такі навички допоможуть покращити міжкультурну комунікацію та сприятимуть розвитку міжнародних відносин та співпраці.

1.3 Чинники, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію

Міжкультурна вербальна взаємодія є важливим аспектом взаємодії між людьми з різних культур. Це може включати спілкування між представниками різних країн, національностей, етнічних груп, релігій та інших соціокультурних спільнот. У цьому рефераті ми розглянемо основні чинники, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію.

Перший чинник - це культурні різниці. Культура впливає на спосіб мислення, уявлення про світ, вірування, цінності та інші аспекти життя. Отже, різні культури можуть мати різні способи сприйняття, розуміння та використання мови.

Наприклад, у деяких культурах вважається неввічливим запитувати про особисті речі, тоді як в інших культурах це є прийнятним.

Другий чинник - це мовні бар'єри. Це може включати різні мови, діалекти, акценти, а також різні рівні знання мови. Якщо люди не розуміють один одного, то це може призвести до непорозумінь та конфліктів.

Третій чинник - це стереотипи та упередження. Стереотипи є узагальненнями про групи людей, які можуть бути неправдивими або перебільшеними. Упередження - це погляди, які ґрунтуються на стереотипах та призводять до дискримінації та нерівності. Якщо люди мають стереотипи та упередження про інші культури, то це може заважати їм взаємодіяти вербально.

Четвертий чинник - це невербальні знаки та жестів. Люди можуть використовувати різні жести та невербальні знаки для вираження своїх емоцій та інтенцій. Однак, ці знаки можуть бути різними в різних культурах. Наприклад, у деяких культурах підняте плече може означати незнання або незацікавленість, тоді як у інших культурах це може вважатися просто знаком погодження.

П'ятий чинник - це недосвідченість або недостатній рівень культурної компетенції. Якщо людина не має достатнього рівня знань про інші культури, то це може спричинити неправильне розуміння та інтерпретацію мовних висловлювань.

Шостий чинник - це комунікаційні навички. Хоча мова може бути спільною мовою, проте спілкування в міжкультурному контексті може вимагати від людей додаткових комунікаційних навичок, таких як здатність слухати та розуміти іншу точку зору, використовувати загальні поняття та формулювання, адаптувати свій стиль спілкування до культурних різниць.[15]

Узагальнюючи, міжкультурна вербальна взаємодія є складним процесом, який є в себе багато факторів, які можуть впливати на успішність комунікації. Ці чинники можуть бути пов'язані з культурою, мовою, способом життя та взаємодією між людьми. Для того, щоб досягти успішної міжкультурної вербальної взаємодії, важливо мати розуміння цих факторів та навчитися адаптувати своє спілкування до культурних різниць.

Одним з найважливіших способів покращення міжкультурної вербальної взаємодії є навчання мови та культурної компетенції. Людина, яка має глибоке

розуміння культурного контексту, може краще розуміти різні мовні висловлювання та використовувати ефективні комунікаційні стратегії. Крім того, важливо бути свідомим впливу невербальної комунікації та способу життя на міжкультурну взаємодію.

Згідно з сучасною теорією масових комунікацій, висунутою В. Шраммом, комунікаційний процес можна розглядати як складну систему, що складається з п'яти основних елементів. У контексті перекладу як комунікаційного процесу використовуються ті ж самі структурні елементи, які включають відправника повідомлення (автор оригінального тексту), пристрій для кодування повідомлення (символи, знаки, мовні правила, за допомогою яких створюється текст), сигнал (саме повідомлення, першотвір), пристрій для розшифрування повідомлення (у випадку перекладу - перекладач, який володіє знаками, символами, мовними правилами оригінального тексту та методами вторинного кодування мовою цільового тексту; на цьому етапі перекладач повертає комунікаційний процес до початку для нового проходження з використанням нової системи кодування та декодування повідомлення), та реципієнта повідомлення (читач цільового тексту). Однак, ця схема є недостатньою, оскільки не враховує соціально-психологічні аспекти, які впливають на процес створення оригінального тексту, етапи перекладу та сприйняття тексту. Вона не враховує соціально-політичні компоненти, спосіб і шлях передачі повідомлення, формування цільової аудиторії та інші фактори. Редакторам перекладу телевізійних текстів необхідно враховувати ці чинники і зосереджуватись на прагматиці перекладу як основі для створення цільового повідомлення.

Також важливо мати відкрите та толерантне ставлення до інших культур та готовність вчитися. Взаємне розуміння та повага до інших культур допоможуть створити ефективну комунікацію та підвищити рівень культурного розуміння.

У світі, де люди з різних культур зустрічаються та спілкуються, міжкультурна вербальна взаємодія стає все важливішою. З ростом глобалізації та міжкультурної взаємодії, навички міжкультурної комунікації стають ключовими для успіху в бізнесі, науковій сфері, політиці та інших сферах життя. Отже, розуміння чинників, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію, може допомогти уникнути

недорозуміннь, конфліктів та інших проблем, які можуть виникнути при спілкуванні між людьми з різних культур.

Один з найважливіших чинників, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію, є культурний контекст. Кожна культура має свої власні цінності, переконання та норми поведінки, які впливають на спосіб спілкування та висловлювання. Так, наприклад, в одних культурах можуть бути важливі формальність та повага до віків, тоді як в інших культурах надто формальне спілкування може вважатися відстанним та недружелюбним.

Ще один важливий чинник, який впливає на міжкультурну вербальну взаємодію, - це мова. Кожна мова має свої власні граматичні, лексичні та фонетичні особливості, які можуть створювати труднощі при спілкуванні між людьми з різних культур. Наприклад, деякі мови можуть мати складну систему вживання особових займенників, що може викликати плутанину при спілкуванні. мова в міжкультурній комунікації відіграє важливу роль, оскільки вона є основним елементом культури і її інструментом, а також відображає наш спосіб мислення та особливості культури, що відображає національну ментальність. Кожна нація має свої унікальні особливості, які передаються через мову. Український письменник Панас Мирний говорив, що мова є найбільшою цінністю для кожного народу, вона є скарбницею його духовності і багатством. мова відображає ключові аспекти особистості та національно-культурної ідентичності. Оскільки кожен говорячий є носієм культури, люди сприймають світ по-різному через призму своєї рідної мови.

Також важливо зазначити, що знання мови іншого народу є ключовою складовою міжкультурної комунікації і першим кроком до успішного спілкування між представниками різних націй і культур, а також у різних професійних сферах. Незнання мовних особливостей і невідповідне звертання до людини може ускладнити спілкування ще до його початку. Непорозуміння метафоричних і символічних значень мови може призвести до розбіжностей та неправильних мовних порівнянь, які так часто містяться в мовних виразах. Неправильне використання міжмовних омонімів може призвести до непорозуміннь, комічних ситуацій, а іноді й конфліктів.

Іншим чинником, який впливає на міжкультурну вербальну взаємодію, є невербальна комунікація, така як жести, міміка, тон голосу тощо. Кожна культура має свої власні правила невербальної комунікації, які можуть бути різними від культури до культури. Наприклад, у деяких культурах піднятий вказівний палець може вважатися жестом образи, тоді як в інших культурах це може бути прийнятним способом показувати напрямок або вказувати на щось.

Крім того, на міжкультурну вербальну взаємодію можуть впливати стереотипи та упередження, які люди можуть мати щодо представників інших культур. Це може призвести до спотворення сприйняття та неправильної інтерпретації повідомлень. Наприклад, стереотип про те, що представники певної культури є "невежами", може призвести до того, що людина буде менш терплячою або менш поважною до цих людей, що в свою чергу може призвести до недорозумінь і конфліктів.

Нарешті, іншим важливим чинником, який впливає на міжкультурну вербальну взаємодію, є рівень знання мови. Люди, які мають різний рівень знання мови, можуть мати труднощі з розумінням один одного. Це може бути особливо проблематичним у випадку, коли мова спілкування є іншою, ніж рідна мова співрозмовника.

Отже, міжкультурна вербальна взаємодія є складним процесом, який впливають багато різних чинників. Для успішної комунікації між людьми з різних культур важливо бути чутливим до культурного контексту, мови, невербальної комунікації та стереотипів, а також мати належний рівень знання мови. Навички міжкультурної комунікації можуть бути надбанням, яке допоможе уникнути недорозумінь та конфліктів, та сприятиме успішному спілкуванню з людьми з різних культур.

1.4 Переклад у міжкультурній комунікації

Дисципліна, яка вивчає особливості перекладу, є молодого в галузі лінгвістики, оскільки ще немає загальноприйнятого терміну для позначення цього напрямку. Різні джерела використовують терміни, такі як "перекладознавство",

"транслатологія", "теорія перекладу" і інші. Тільки з початку другої половини двадцятого століття дослідження специфічної форми мовленнєвої діяльності, що відома як "переклад", почали розвиватися як окрема лінгвістична дисципліна.

Переклад - це стародавня та значуща форма людської діяльності, яка відіграє важливу роль у великих імперіях з численними і мовно різноманітними народами, у формуванні культур національного лідерства, а також у поширенні релігійних та соціальних ідей. [16].

Значення цієї проблематики привертає увагу вчених зі стародавніх часів. Багато дослідників, таких як Арістотель, Ф. Боас, Вольтер, І.Г. Гердер, В. фон Гумбольдт, І. Кант, Л. Шпітцер та інші, висловлювали інтерес до цієї проблеми. У процесі перекладу здійснюється комунікація між людьми, що представляють різні культурні спільноти, а перекладач виступає як посередник у цьому культурному взаємодії. З цією точкою зору погоджуються багато вчених, визнаючи, що переклад не лише передача з однієї мови в іншу, але й перенесення з однієї культури в іншу.

Нетекстові елементи комунікації мають значну вагу у процесі перекладу. З одного боку, вони можуть додавати високоемоційного та художнього відтінку, що робить сприйняття перекладу більш насиченим та ефектним порівняно з оригіналом. З іншого боку, позавербальна інформація може призводити до непорозумінь між культурами, вимагаючи від перекладача розбиратися з контекстом, мотивацією, ситуацією та естетичними аспектами тексту.

У суспільних структурах, що виникають через постійні політичні, економічні та культурні зв'язки між народами та державами, мови мають свою унікальну лексичну спадщину. У таких ситуаціях нові терміни й слова для наукових, соціальних, політичних та інших понять не обмежуються лише власною мовою, а запозичуються (через переклад) з інших мов, створюючи спільний словник, що використовується у різних національних мовах. [16]

Переклад є важливим інструментом спілкування між людьми, які володіють різними мовами і належать до різних культурних середовищ. Він дозволяє вводити значну кількість лексичних одиниць у кожен розвинену мову. В сучасному світі переклад має велике значення як специфічна форма міжкультурної комунікації.

Головним актором цієї комунікації є людина, яка залежить від взаємодії з іншими людьми для задоволення своїх потреб. Відомо, що до 70% часу людина витрачає на комунікацію, і багато виробничих процесів залежать від ефективного спілкування.

Шляхи розв'язання міжкультурних незрозумінь, які є основною темою вивчення міжкультурної комунікації, безперечно сприяють подоланню труднощів у перекладі. Очікується, що перекладачі мають розуміння різних типів міжкультурних незрозумінь і бачать відмінності не лише в різноманітних культурно-специфічних значеннях, але й у їх відтінках.

Варто відзначити, що термін "міжкультурна комунікація" досить схожий на поняття "діалог культур". Детальний аналіз цього явища представлений у дослідженнях В. Біблера, де він акцентує увагу на "формуванні нового культурного співтовариства - вільного спілкування людей у його динамічному середовищі". [17, с. 32]».

Спілкування між культурами є необхідністю для взаємодії та обміну, де важливо досягнути взаєморозуміння, а отже, ідентичності. Діалог культур є необхідним для збереження людства.

Переклад є необхідною складовою сучасного процесу комунікації, який виникає внаслідок конкретної ситуації та враховує соціально-психологічні особливості учасників комунікації. Він служить для встановлення і підтримки зв'язків між людьми в соціальній групі або суспільстві в цілому, базуючись на спільному духовному, професійному або іншому співпереживанні. Цей процес об'єднує розумові та емоційні дії, які виражаються мовою і проявляються у мовних актах, невербальних проявах та психофізіологічному впливі. Він також пов'язаний зі збиранням, зберіганням, аналізом, обробкою, формулюванням, висловленням та, за потреби, поширенням фактів, а також сприйманням та розумінням отриманої інформації. Цей процес вимагає нашої уваги, концентрації та активної участі у комунікації.

Вивчення процесу перекладу включає розгляд різних чинників, які впливають на нього. Перш за все, результат і хід перекладу визначаються відношеннями у смислі між оригіналом і перекладом, які залежать від специфіки змісту на рівнях, обумовлених мовними системами. Ці особливості є сталими елементами, що

впливають на кожен акт перекладу, незалежно від конкретних обставин його здійснення. Однак комунікативна модель перекладу показує, що процес перекладу також піддається впливу змінних факторів, які залежать від конкретних умов, в яких він відбувається.

Необхідно володіти вмінням розпізнавати та адекватно реагувати на вияви невічливості та навмисне порушення правил ввічливості, як у випадках прямого спілкування, так і при роботі над текстом літературних або драматичних творів. Перекладач повинен бути здатним інтерпретувати мовну поведінку персонажів і героїв, таких як вислови з надмірною різкістю і прямою, вияви зневаги чи презирства (*Listen you, there!*), вимоги та докору (*You ought to have been more modest. You could work better*), гніву та нетерпіння (*Can't you ever learn/do..?*), демонстрації зневаги і зверхності (*You are good for nothing!*). [18]

При оцінці результатів перекладу необхідно враховувати, чи викликає перекладений текст такі ж асоціації, як оригінал, чи робить реципієнт перекладу ті самі висновки, що й реципієнт оригіналу, чи передає переклад еквівалентні емоційні та стилістичні характеристики. Такі проблеми можуть ускладнити комунікацію.

Таким чином, переклад, як акт комунікації, залежить від поступового та паралельного спілкування між автором, перекладачем та редактором як виробниками, а також потенційним читачем як отримувачем готового перекладу. Ефективність цієї співпраці визначає передачу авторської думки, відтворення повідомлення мовою друготвору та адекватну міжмовну комунікацію, яка впливає на розвиток культури окремої країни і суспільства в цілому.

Під час перекладу взаємодіють не лише дві мови, але і дві різні культури, які можуть мати специфічні особливості, як загальні, так і національні. Переклад виступає як засіб комунікації між людьми, які представляють різні національності, і допомагає вирішувати міжмовні та міжкультурні завдання. В сучасному світі міжкультурна комунікація є комплексною системою взаємодії між представниками різних культур - індивідуумів і груп, які здійснюють свої інтереси і задовольняють потреби у різних сферах життєдіяльності. Ефективність такої взаємодії залежить від належного розуміння, знання та інтерпретації символічних знаків та маркерів соціального контексту, а також від вміння користуватися мовними засобами для

передачі понять соціальної реальності. Оскільки текст являє собою символ культури, він глибоко пов'язаний з культурним контекстом минулого, сучасності і майбутнього.

Новий погляд на міжкультурні відносини виражається у визнанні необхідності врахування національних традиції та менталітету народів. Як відомо, кожен народ володіє певною сформованою системою культурних і соціальних відносин, які обумовлюють розвиток мови. Основним завданням перекладу як способу розуміння культурної ідентичності в умовах міжкультурної комунікації є здійснення повної і адекватної передачі змісту тексту оригіналу, що формується шляхом злиття реалії мовного, соціального і культурного просторів усіх учасників комунікації [16, с.111].

У міжкультурній комунікації переклад відіграє важливу роль, оскільки є засобом, який забезпечує можливість спілкування між людьми, що говорять різними мовами [18, с.65].

Переклад – це акт не тільки лінгвістичний, але й культурний, акт комунікації на кордоні культур. Процес перекладу має два складника: мову та культуру, оскільки вони нероздільні. Мова не лише виражає культурну дійсність, але й надає їй форми. Сенс лінгвістичного елемента зрозумілий тоді, коли він узгоджується з культурним контекстом, у якому вживається. Перекладач повинен знаходити зв'язки культурного контексту вихідного тексту та культурно-комунікативні особливості тексту перекладу [16, с.113].

З точки зору теорії міжкультурної комунікації, під час перекладу зіставляються не лише дві мови, але й дві культури. І те, що є зрозумілим носіям однієї культури, через культурні відмінності, може бути незрозумілим представникам іншої. Тому іншим завданням перекладу, окрім пошуку еквівалентних відповістей для передання комунікативної установки відправника, є також і надання одержувачу необхідних для розуміння пояснень [15, с.100].

Особлива значимість перекладу полягає в ознайомленні з культурою інших народів. Перекладач сприймає тексти, написані іншомовною мовою, з урахуванням лінгвокультурної специфіки цього соціуму, а потім передає їх у рідні коди. Тому

для забезпечення якісного та вмілого перекладу необхідно приділяти велику увагу вивченню рідної мови та культури. Під час перекладу міжкультурна комунікація має особливе значення, тому важливо дотримуватися стилістичного відтворення, а не просто змінювати фрази. [16;112].

У будь-якій етнічній спільноті мовна система дозволяє ідентифікувати та розпізнавати культурні особливості, іншу мову. Таким чином, мова передає інформацію про одну культуру іншій. Оскільки культура розвивається в напрямку співробітництва, заснованого на культурній комунікації, то мова як її елемент, є засобом взаємодії.

Отже, під час перекладу необхідно зберігати культурні особливості тексту. Для досягнення адекватності перекладу, перекладач повинен бути обізнаним в культурі як вихідної сторони, так і мови перекладу, цільовій аудиторії та меті комунікації. Слід пам'ятати, що відтворити точний переклад не завжди вдається, не враховуючи культурної різниці, єдине, що може бути – приблизність. Бо чим більше схожості між системами і культурами двох мов, тим більш релевантним буде переклад в умовах міжкультурної комунікації.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Обґрунтування вибору вербальної інтеракція

Міжкультурна комунікація включає як вербальний, так і невербальний аспекти. У міжособистісному спілкуванні вербальні елементи відіграють важливу роль, оскільки вони є основними засобами передачі значень повідомлень. Одночасно, деякі дослідники вказують на те, що невербальні сигнали можуть складати від 60% до 80% міжособистісного спілкування, що підкреслює важливість вивчення елементів інших систем семіотики. При взаємодії між культурами можуть виникати непередбачувані перешкоди і конфлікти, які виникають через різницю між вербальними та невербальними кодами, що використовуються представниками різних культур.

Крім цього, важливо враховувати культуру професійного спілкування, яка відображає рівень комунікативних знань і навичок та сприяє ефективному виконанню професійних обов'язків. В діловому спілкуванні особливо важлива етика, яка ґрунтується на правилах і нормах поведінки, сприяючи розвитку співпраці. Основні принципи етики ділового спілкування включають зміцнення взаємодовіри, постійне інформування партнера про свої наміри та дії, запобігання обману та невиконанню зобов'язань. Деякі зарубіжні корпорації та фірми мають кодекси честі для своїх співробітників. Дослідження показують, що бізнес, заснований на моральних принципах, є вигідним і передовим.

Обґрунтування вибору є важливим етапом дослідження міжкультурної вербальної взаємодії, оскільки він визначає підходи до аналізу та розуміння тексту. Оригінальний текст повинен бути достатньо складним, щоб дозволити відтворити взаємодію між культурами та виявити культурні особливості. Також важливо враховувати тему та жанр тексту, щоб забезпечити його релевантність для дослідження.

Методика дослідження орієнтується на пошук і аналіз оригінального тексту, який відображає культуру та традиції певного народу. Для пошуку оригінального тексту можна скористатися інтернет-ресурсами, бібліотечними фондами або

непосередственно звернутися до представників певної культури. Важливим етапом є переклад тексту на мову дослідника, щоб зрозуміти всі його нюанси та тонкощі. Наприклад, можна провести аналіз лексики, стилістики та образності в творі, а також вивчити вплив культурних, історичних та соціальних чинників на створення цього твору.

Вибір оригінального тексту можна обґрунтувати тим, що він є джерелом первинної інформації, що передає культурні та історичні цінності та традиції. Також оригінальний текст дає можливість вивчити автентичну мову та стиль автора, а також виявити особливості менталітету та національної ідентичності народу, з якого він походить.

Наприклад, якщо дослідження спрямоване на дослідження міжкультурної взаємодії в літературі, можна вибрати твір, який має елементи культури та містить відмінності від інших культур. Наприклад, твір "Сто років самотності" Габрієля Гарсія Маркеса[19] може бути хорошим вибором, оскільки він містить відмінності культур Латинської Америки та Європи, а також досить складний з точки зору сюжету.

Також одним з прикладів оригінального тексту, що став важливим для міжкультурної взаємодії, є твір Івана Франка "Захар Беркут" [20]. Цей роман розповідає про карпатські гуцульські традиції та культуру. Франко використовував мову, яка була характерна для цього регіону, та передавав унікальну атмосферу і дух цієї землі. Цей твір став важливим для розвитку української літератури та культури в цілому, а також знайшов відгук в інших країнах.

Ще можна взяти приклад з поезії, а саме з творчості Лесі Українки. Одним із найбільш відомих творів є поема "Лісова пісня" [21], яка була перекладена на багато мов світу та викликала великий інтерес серед літературознавців. Ця поема розповідає про природу та людину, про їх взаємозв'язок і відображає традиційні українські мотиви. Таким чином, дослідження цього твору може бути корисним для вивчення культури та мови українського народу.

Також прикладом є сучасна українська поетеса Ліна Костенко. Її творами захоплюються вже багато поколінь в різних країнах. Твори перекладають багатьма мовами. Біль, почуття, страждання, які вона передає у своїй поезії може зрозуміти

не кожен, а тільки той , хто хоч трішки знає українську історію та мову. В оригіналі вірш звучить:

*Життя іде і все без коректур.
 І час летить, не стишує галопу.
 Давно нема маркізи Помпадур,
 і ми живем уже після потопу.
 Не знаю я, що буде після нас,
 в які природа убереться шати.
 Єдиний, хто не втомлюється, – час.
 А ми живі, нам треба поспішати.
 Зробити щось, лишити по собі,
 а ми, нічого, – пройдемо, як тіні,
 щоб тільки неба очі голубі
 цю землю завжди бачили в цвітінні.
 Щоб ці ліси не вимерли, як тур,
 щоб ці слова не вичахли, як руди.
 Життя іде і все без коректур,
 і як напишеш, так уже і буде.
 Але не бійся прикрого рядка.
 Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.
 Не бійся правди, хоч яка гірка,
 не бійся смутків, хоч вони як ріки.
 Людині бійся душу ошукать,
 бо в цьому схибиш – то уже навіки.*

В перекладі на англійську мову:

*Life is going and still without editing,
 And time flies by and doesn't slow down the pace,
 Marquise de Pompadour is long gone,*

*And we live in the post-flood world.
 I don't know, what will be after us,
 What clothes nature will wear,
 The one thing that doesn't tire is time,
 And we live, we need to hurry.
 To do something, to leave something behind us,
 And don't worry about us, we'll pass by, like shadows,
 So, that only blue eyes of the sky
 Would always watch this land in bloom.
 So, that these woods wouldn't die out like an aurochs,
 So that these words wouldn't lose their essence like ores.
 Life is going and still without editing,
 And as you live it'll be so.
 But be not afraid of disappointing line,
 Be not afraid of epiphany, because it's as a medicine,
 Be not afraid of truth, although it's bitter,
 Be not afraid of sorrows, although they're like rivers.
 Beware of deceiving the human soul,
 Because if you're wrong about that - it's for life.*

Також для прикладу, розглянемо творчість українського поета Тараса Шевченка. Українська культура, в якій жив і працював Шевченко, була вкрай складною і багатогарною, з чим пов'язано його творчість. У своїх творах він відображав не лише особисті переживання, а й важливі історичні події та національні традиції українського народу. Наприклад, збірка "Кобзар" є важливим джерелом для вивчення української культури та історії, оскільки в ній описуються традиції, обряди, звичаї та історичні події українського народу.

Крім того, твори Шевченка були перекладені на багато мов світу, що дозволило розширити межі взаємодії між культурами та розповсюдити знання про українську культуру та історію. Переклади творів Шевченка допомогли відкрити

для світової аудиторії культурний контекст України та збагатити світокультурним різноманіттям.

Оригінальний текст, який був використаний для перекладів творів Шевченка, допоміг зберегти його автентичний стиль та виразність мовлення. Шевченко використовував у своїх творах українську мову, що було не тільки символом української культури, але й джерелом національної самосвідомості. Завдяки перекладам творів Шевченка на інші мови, його мова та творчість стали доступними для широкої аудиторії за межами України.

Творчістю Кобзаря захоплювався також Юзеф Лободовський. Він бачив у творах поета романтичний дух степової волі та давню свободу Дніпрових порогів. Ю. Лободовського хвилювали давні польсько-українські відносини.

Вірш «Полякам» [22] був перекладений на багато мов світу, включаючи польську, англійську, французьку, німецьку, італійську та інші. Він є важливим джерелом української культури та має великий історичний та літературний значення. Цей текст містить в собі багато тем, які є важливими для багатьох культур, такі як боротьба за свободу та правду, любов до рідної землі та нації, традиції та народні звичаї.

Ще одним зразком вивчення оригінальних текстів є поезія Т.Г.Шевченка «І метвим , і живим» [23]. Цей вірш перекладений і оспіваний багатьма поетами та перекладачами світу. Його цінують і в Канаді, і в США, і в Англії та в багатьох інших країнах. Щоб зрозуміти його зміст, потрібно бути українцем, розуміти українську мову, її традиції та обряди.

Таким чином, вивчення оригінальних текстів може стати важливим інструментом для розвитку міжкультурної взаємодії, який дозволить збагатити наші знання та розуміння інших культур, що може сприяти більш глибокому та продуктивному взаємодії між народами. Цей вірш містить в собі універсальну тему одвічних протистоянь між різними націями та культурами. Проте, через використання української мови та звернення до конкретних історичних подій, вірш має свої унікальні особливості та може бути розуміна лише в контексті української культури.

<i>І смеркає, і світає,</i>	<i>And dusk and dawn,</i>
<i>День божий минає,</i>	<i>God's day passes,</i>
<i>І знову люд потомлений</i>	<i>And again the people are tired</i>
<i>І все спочиває.</i>	<i>And everything rests.</i>
<i>Тільки я, мов окаянный,</i>	<i>Only I, like a wretched one,</i>
<i>І день і ніч плачу</i>	<i>And day and night I cry</i>
<i>На розпуттях велелюдних,</i>	<i>In the debauchery of the crowd,</i>
<i>І ніхто не бачить,</i>	<i>And no one sees,</i>
<i>І не бачить, і не знає —</i>	<i>And does not see, and does not know -</i>
<i>Оглухли, не чують;</i>	<i>They are deaf, they do not hear;</i>
<i>Кайданами міняються,</i>	<i>Shackles are exchanged,</i>
<i>Правдою торгують.</i>	<i>Truth is traded.</i>
<i>І господа зневажають, —</i>	<i>And the masters despise, -</i>
<i>Людей запрягають</i>	<i>People are harnessed</i>
<i>В тяжкі ярма. Орють лихо,</i>	<i>to heavy yokes. Disaster is plowed,</i>
<i>Лихом засівають.;;</i>	<i>Disaster is sown.;;</i>
<i>А що вродить? Побачите,</i>	<i>And what will bear fruit? See</i>
<i>Які будуть жнива!</i>	<i>what the harvest will be!</i>
<i>Схаменіться, недолуди,</i>	<i>Come to your senses, you subhumans,</i>
<i>Діти юродивії</i>	<i>Children of foolishness.</i>

Переклад Віра Річ [23, ст..74-80]

Однак, важливо зазначити, що вивчення оригінальних текстів може вимагати певних знань та навичок з мови, культури та історії, що може створювати певні перешкоди для міжкультурної взаємодії. Тому, для досягнення успіху в цій галузі, необхідно розвивати різноманітні програми та проекти, які допоможуть підвищити рівень освіти та розуміння між культурами.

Вивчення оригінальних текстів може стати важливим інструментом для міжкультурної взаємодії, який дозволить людям краще розуміти культуру,

менталітет та історію інших народів. Це забезпечує змогу збагатити свій світогляд та набути нових знань, а також підвищити культурну компетентність.

Отже, дослідження оригінального тексту є важливим для вивчення культури та мови інших народів, розширення своїх знань та розвитку міжкультурної глобальної взаємодії.

2.2 Опис методу аналізу вербальної взаємодії

Метод аналізу вербальної взаємодії включає в себе вивчення змісту та структури тексту, а також розгляд контексту, у якому він був створений та інтерпретований. Для аналізу міжкультурної вербальної взаємодії необхідно враховувати міжкультурні різниці у використанні мови та виявлення спільних точок зору.

Міжкультурна глобальна взаємодія заснована на вербальній взаємодії, яка є важливим інструментом для розуміння культур та народів, що співпрацюють із світом. Метод аналізу вербальної взаємодії дозволяє розширити кордони між культурами, обмінюватися знаннями та досвідом, а також дослідити та зрозуміти культурні особливості кожного народу.

Першим кроком у методі аналізу вербальної взаємодії є збір інформації. Необхідно зібрати якомога більше даних про культуру, мову та інші аспекти, які можуть вплинути на взаємодію між культурами. Для цього можна використовувати різноманітні джерела інформації, такі як книги, статті, інтернет-ресурси, а також брати участь у міжкультурних заходах.

Один з найпоширеніших підходів - етнографічний аналіз дискурсу, який зосереджується на розумінні того, як люди з різних культур взаємодіють між собою в мовленні.

Основною метою етнографічного аналізу дискурсу є розкриття суспільних, культурних та ідентичних аспектів комунікації, що забезпечує розуміння проблем міжкультурної комунікації. Етнографічний аналіз дискурсу передбачає дослідження взаємодії діалогів, тем, тону та стилю спілкування.

Наприклад, можна застосувати етнографічний аналіз дискурсу для вивчення комунікації між менеджерами з різних країн в бізнес-середовищі. Це дослідження може допомогти зрозуміти, як культурні відмінності впливають на стиль спілкування та налагодження взаємин між ними.

Іншим методом аналізу вербальної взаємодії є лінгвістичний аналіз дискурсу. Цей підхід зосереджується на вивченні структури та організації мовлення в контексті його використання. Лінгвістичний аналіз дискурсу допомагає розкрити різноманітні особливості мовленнєвого процесу, такі як вживання мовленнєвих засобів, організація тексту, дискурсивні стратегії та інші аспекти. Для опису процедури збору і обробки даних можна використовувати різні методи. Наприклад, можна використовувати метод знімання аудіо або відео, щоб записати дискусію або інтерв'ю та потім аналізувати запис. Також можна використовувати методи транскрибування та перекладу тексту з однієї мови на іншу. Потім дослідник аналізує зібрані дані та висуває висновки про вербальну взаємодію.

Ще одним зі способів аналізу вербальної взаємодії є контекстуальний підхід. Згідно з цим підходом, аналіз вербальної взаємодії повинен враховувати контекст, в якому відбувається комунікація. Це включає у себе звернення до культурних, історичних, соціальних та інших контекстуальних факторів, які впливають на спосіб сприйняття та інтерпретації висловлювань. Таким чином, враховуючи контекст, можна краще зрозуміти, що має на увазі співрозмовник та який відповідний контекст для його висловлювань.

Інший спосіб аналізу вербальної взаємодії - це інтерпретація голосу. Голос має велике значення у вербальній взаємодії, оскільки він може передавати не тільки смислову інформацію, але й емоції та настрої співрозмовника. Аналізуючи інтонацію, темп мовлення, тон голосу, можна зрозуміти, який настрої чи емоції виражається в мовленні. Це може бути особливо корисно при спілкуванні з людьми з різних культур, де сприйняття та вираження емоцій може відрізнятись.

Окрім цього, ще одним способом аналізу вербальної взаємодії є використання невербальних знаків. Наприклад, міміка, жести та постава тіла можуть передавати важливу інформацію про настрої та емоції співрозмовника, а також про його

культурні особливості. Аналізуючи невербальні знаки, можна краще зрозуміти, які думки та емоції переживає співрозмовник та як це впливає на його мовлення.

Узагалі, аналіз вербальної взаємодії - це процес розуміння та інтерпретації мовлення в контексті культурної та соціальної спадщини людини, яка його висловлює. Цей процес вимагає уваги до деталей та знань про культурні та соціальні фактори, які можуть впливати на мовлення. Особливо важливо бути відкритим до різних культур та стиль мовлення та бути готовим до адаптації свого способу мовлення до потреб співрозмовника. Таким чином, аналіз вербальної взаємодії допомагає забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію та сприяє побудові позитивних взаємин між людьми різних культур.

Один з прикладів аналізу вербальної взаємодії може бути спостереження за тоном голосу та інтонацією під час спілкування з людьми з різних культур. Наприклад, у більшості азійських культур тон голосу може бути менш виразним та ніжним, що відрізняється від більш емоційного підходу до мовлення в багатьох західних культурах.

Інший приклад - аналіз жестів та міміки. Наприклад, у деяких культурах, таких як Італія або Іспанія, жести та міміка можуть бути досить експресивними та використовуватися для передачі емоцій та інформації. У той же час, в більшій частині азійських культур жести та міміка можуть бути менш експресивними та використовуватися в меншій мірі для передачі емоцій.

Третій приклад може бути аналіз мовного стилю та лексики, використовуваної людьми з різних культур. Наприклад, в американській культурі слово "yes" може мати більш широке значення та вживатися для підтримки тверджень, а не тільки для підтвердження запитань. У той же час, у більшості азійських культур "yes" може вживатися переважно для підтвердження запитань.

Зважаючи на те, що аналіз вербальної взаємодії є складним і вимагає уваги до деталей, літературні приклади можуть бути корисними для кращого розуміння того, як він працює на практиці. Ось декілька прикладів:

У романі "Портрет Доріана Грея" Оскара Уайльда[24], автор демонструє вплив культурних стереотипів на мовлення та поведінку персонажів. Наприклад, мовлення та поведінка Доріана Грея, який є багатим аристократом, відрізняється від мовлення та поведінки його молодих друзів, які представляють менш заможні соціальні верстви.

Прикладом може бути цитата з роману «Портрет Доріана Грея» Оскара Уайльда:

It gives me a strange pleasure to say things to him that I shouldn't say, even though I know I'll regret it later.

В перекладі цитата звучить так :

Мені приносить дивне задоволення говорити йому речі, які говорити не варто було б, – хоч я і знаю, що потім пошкодую про це.

У цьому романі, Оскар Уайльд показує, як культурні та соціальні фактори впливають на мовлення та поведінку персонажів. Наприклад, Доріан Грей, який є багатим та успішним аристократом, має більш формальний спосіб мовлення та поведінку, що відображає його вищий соціальний статус. У той же час, молоді друзі Доріана, які представляють менш заможні соціальні верстви, мають більш неофіційний та розмовний стиль мовлення. У романі також зображені різні мовні та невербальні знаки, такі як жести, міміка та темп мовлення, які допомагають передати настрій та емоції персонажів.

Також для ефективного спілкування між різними культурами необхідно вміти аналізувати та розуміти вербальну взаємодію, тобто обмін інформацією за допомогою мовлення.

Ще одним з прикладів, що можна розглядати за допомогою методу аналізу вербальної взаємодії, є драма - феєрія української поетеси Лесі Українки "Лісова пісня"[21]. Ця поезія створює образ лісу як живого організму, який має свої почуття

та емоції. Авторка використовує такі мовленнєві засоби, як метафора та алегорія, для передачі глибинного змісту.

У "Лісовій пісні" Леся Українка розкриває духовний світ поліський земель, використовуючи символіку рослин та тварин. Текст "Лісової пісні" можна аналізувати з точки зору його контекстуального значення.

«Старезний, густий, предковічний лісна Волині. Посеред лісу простора галява з плакучою березою і великим прастарим дубом... Саме озеро — тиховодне, вкрите ряскою та лататтям, але з чистим плесом посередині. Містина вся дика, таємнича, але не понура — повна ніжної задумливої поліської краси».

Також можна проаналізувати мовленнєві засоби, які використовує поетеса, та їх вплив на сприйняття тексту. Наприклад, використання метафор та алегорій допомагає передати складний зміст тексту, що не може бути переданий одним простим описом.

«Лукаш починає грати. Спочатку гра його сумна, як зимовий вітер, як жаль про щось загублене і незабутнє, але хутко переможний спів кохання покриває тугу. Як міниться туга, так міниться зима навколо: береза шелестить кучерявим листом, весняні звуки озиваються в завітлім гаю, тьмяний зимовий день змінюється в ясну, місячну весняну ніч. Мавка спалахує раптом давньою красою у зорянім вінці. Лукаш кидається до неї з покликом щастя. Білий цвіт закриває закохану пару, а згодом переходить у заметіль. Коли завірюха ущухла, ми знову бачимо Лукаша, що сидить сам, прихилившись до берези. На вустах щаслива усмішка, очі заплющені. Сніг, ніби шапкою, нависає над його головою і падає, падає без кінця...»

Також важливо звернути увагу на використання мовленнєвих засобів, що створюють певний ритм та звучання тексту, наприклад, повторення та римування слів.

Метод контекстного аналізу тексту дозволяє розкрити глибинний зміст тексту та зрозуміти, як він пов'язаний з контекстом, у якому був створений. Цей метод

допомагає виявити смислові нюанси та взаємозв'язки між словами та фразами, що допомагає зрозуміти співрозмовника та відповідно відреагувати на його повідомлення.

Отже, міжкультурна глобальна взаємодія, заснована на оригінальному тексті, є важливим аспектом взаємодії різних культур. Для ефективного спілкування необхідно вміти аналізувати та розуміти вербальну взаємодію, а методконтекстного аналізу допомагає зрозуміти глибинний зміст тексту та виявити смислові нюанси. Також важливо враховувати історичний та культурний контекст, у якому був створений текст, щоб зрозуміти його повністю. Це допомагає уникнути непорозумінь та помилкових інтерпретацій, що можуть виникнути через різницю у культурних звичаях та способах мислення.

Взагалі, міжкультурна взаємодія є важливим аспектом сучасного світу, де культури зіштовхуються та співіснують, а розуміння та повага до різних культур є ключовими для побудови гармонійних відносин та розвитку суспільства в цілому.

Інший приклад можна знайти у романі "Батько Горіо" Оноре де Бальзака [25], де автор показує, як мовлення персонажів може відобразити їхні соціальні та економічні статуси. Наприклад, мовлення та поведінка Горіо, який є бідним підприємцем, відрізняється від мовлення та поведінки багатих аристократів, які він зустрічає. У романі також показано, як емоції та настрої персонажів можуть впливати на їхнє мовлення та невербальні знаки.

Також можна згадати роман "Великий Гетсбі" Френсіса Скотта Фітцджеральда [26], де автор показує, як мовлення та невербальні знаки можуть відобразити соціальні стереотипи та очікування. Наприклад, мовлення та поведінка Дейзі Б'юкенен, яка є багатого аристократкою, відрізняється від мовлення та поведінки Гетсбі, який представляє менш заможну соціальну верству, але намагається підібратись до багатих людей. Також в романі показано, як мовлення та невербальні знаки можуть передати відносини між персонажами та їхні емоції. Наприклад, мовлення та жести Тома Б'юкенена, чоловіка Дейзі, демонструють його агресивний та контролюючий характер, тоді як мовлення та невербальні знаки Гетсбі можуть відобразити його страждання та романтичні почуття.

Ці приклади показують, як в літературі використовуються мовленнєві та невербальні знаки для передачі соціальних, культурних та емоційних контекстів персонажів. Ці контексти можуть включати їхній соціальний статус, емоції, настрій, відносини з іншими персонажами та культурні стереотипи. Аналізуючи ці контексти, можна краще зрозуміти, як мовлення та невербальні знаки впливають на вербальну взаємодію персонажів та передачу інформації в тексті.

2.3 Опис процедури збору і обробки даних

Дослідження міжкультурної вербальної взаємодії засновані на оригінальному тексті є складним і багатопроектним процесом. Для його проведення необхідно використовувати різноманітні методи та техніки, які дозволяють отримати якісні та достовірні результати.

Збір даних може включати аудіо- або відеозаписи міжкультурної вербальної взаємодії, опитування, етнографічні спостереження та інші методи дослідження. Наприклад, у дослідженні міжкультурної вербальної взаємодії між носіями різних мов можуть проводитись опитування та спостереження їх мовлення в різних ситуаціях.

Для збору даних у дослідженні міжкультурної комунікації можуть використовуватись різні методи, залежно від цілей дослідження. Одним з найбільш поширених методів є спостереження. Дослідники можуть спостерігати за міжкультурною комунікацією в різних ситуаціях, таких як розмови, діалоги, переговори, інтерв'ю, виступи тощо. Спостереження можуть бути здійснені безпосередньо або через відео- або аудіозаписи.

Ще одним методом збору даних є опитування, яке може бути проведене у формі анкети або інтерв'ю. Опитування може допомогти дослідникам отримати інформацію про думки, почуття, відносини та поведінку учасників міжкультурної комунікації.

Етнографічні спостереження також можуть використовуватись для збору даних у дослідженні міжкультурної комунікації. Цей метод дозволяє дослідникам

спостерігати за поведінкою учасників у їх природному середовищі, що може дати інформацію про культурні норми та звичаї.

Після збору даних необхідно їх обробити. Це може включати транскрипцію записів, їх кодування та аналіз. Транскрипція дозволяє перетворити аудіо- або відеозаписи на письмовий формат, який можна використовувати для подальшого аналізу. Кодування даних допомагає визначити різні елементи мовлення, такі як мовні засоби, стилістичні прийоми, теми тощо. Це може допомогти дослідникам знайти зв'язки між елементами мовлення та культурним контекстом. Після того, як дані були транскрибовані та закодовані, їх можна проаналізувати для виявлення різних тем, стилів та поведінки учасників міжкультурної комунікації.

Іншим методом аналізу даних є квалітативний аналіз, який дозволяє дослідникам детально проаналізувати відповіді учасників та виявити патерни та тенденції у їх відповідях. Квантитативний аналіз може бути використаний для статистичного аналізу даних та виявлення статистично значущих відмінностей між різними групами учасників.

Опис процедур обробки даних є однією з ключових складових методики дослідження міжкультурної вербальної взаємодії на основі оригінального тексту.

Першим етапом обробки даних є аналіз записів та їх транскрипція. Дослідники можуть збирати дані за допомогою аудіо або відеозаписів зі спілкування різних культурних груп. Потім ці записи можуть бути транскрибовані, щоб мати письмову версію розмови. Наприклад, у дослідженні міжкультурної комунікації можуть бути зібрані розмови між американцями та японцями, які спілкуються англійською мовою.

Наступним етапом є кодування даних. Дослідники можуть використовувати коди для позначення різних елементів мовлення, таких як мовні засоби, стилістичні прийоми, теми та інші. Кодування даних може бути кількісним та якісним. Кількісне кодування використовується для аналізу статистичних даних, які містяться в дослідженні, наприклад, кількість вживань певного слова. Якісне кодування використовується для опису сутності та контексту використання певних мовних засобів та стилістичних прийомів.

Останнім етапом є аналіз даних. На цьому етапі дослідники аналізують та інтерпретують отримані результати. Результати можуть бути представлені у вигляді діаграм, таблиць, графіків та інших інструментів візуалізації даних. Дослідники можуть використовувати статистичні методи для підтвердження гіпотез та отримання надійних результатів. Наприклад, у дослідженні міжкультурних різниць у вживанні метафор можуть бути використані методи дискримінантного аналізу та факторного аналізу для виявлення залежностей між мовними засобами та культурним контекстом.

Процедури обробки даних є важливим етапом в дослідженні міжкультурної вербальної взаємодії на основі оригінального тексту. Вони дозволяють дослідникам отримати інформацію про особливості спілкування різних культурних груп та розуміти різниці в мовних засобах та стилістичних прийомах. Для проведення досліджень міжкультурної комунікації можна використовувати різні методи та підходи до обробки даних, в залежності від поставлених завдань та гіпотез. Важливо також враховувати етичні аспекти дослідження та забезпечувати конфіденційність та анонімність даних.

У загальному, збір та аналіз даних у дослідженні міжкультурної комунікації є складним та багатоетапним процесом, який вимагає детального планування та організації. Важливо обрати методи, які найкраще відповідають цілям дослідження, та докладно проаналізувати отримані дані для досягнення цілей дослідження та розуміння міжкультурних відмінностей у комунікації.

Крім збору та аналізу даних, дослідження міжкультурної комунікації також потребує уваги до етичних аспектів. Учасники мають бути інформовані про цілі та методи дослідження, та повинні мати можливість знайомитися з результатами дослідження та висловлювати свої думки та побажання щодо використання отриманих даних.

Крім того, важливо також брати до уваги культурні відмінності у методах дослідження. Наприклад, деякі культури можуть бути менш схильні до відкритої дискусії про особисті питання, тому дослідники повинні мати гнучкість у методах дослідження та враховувати культурні норми учасників.

Узагальнюючи, дослідження міжкультурної комунікації є важливим процесом для розуміння взаємодії між різними культурами та сприяє розвитку більш ефективних комунікаційних практик. Використовуючи різні методи дослідження та беручи до уваги культурні відмінності, дослідники можуть отримати детальний уявлення про те, як люди з різних культур спілкуються між собою, та розробити кращі стратегії для покращення міжкультурної комунікації.

Залежно від конкретної теми дослідження, може бути відібрано декілька текстів з різних культур або кілька текстів з однієї культури, які містять суттєві елементи міжкультурної взаємодії.

Наприклад, одним з прикладів може бути дослідження міжкультурної взаємодії української та польської культур через порівняння творів літератури. Для такого дослідження можуть бути відібрані твори Івана Франка "Захар Беркут" [20], Генріка Сенкевича "Вогнем і мечем" [27], які відображають погляди та стереотипи про іншу культуру.

Твір "Захар Беркут" Івана Франка розповідає про боротьбу давніх карпатських общин проти нашествия монголів та соціального гноблення зумовлена сучасною ситуацією в країні. В творі зображено життя українців та їхніх звичаїв, а також відносини з земляками. Твір містить елементи міжкультурної взаємодії, так як герої належать до різних культур та національностей, і взаємодіють між собою. Також твір дає можливість проаналізувати стереотипи, які можуть бути причиною конфліктів.

“Лови на грубого звіра — то не забавка, то боротьба тяжка, не раз кровава, не раз на життя і смерть”. (“Захар Беркут”)

Ще одна цитата і твору «Захар Беркут»:

“Віддавна Захар Беркут прийшов був до того твердого переконання, що як чоловік сам один серед громади слабкий і безрадний, так і одна громада слаба, і що тільки спільне порозуміння і спільне ділання многих сусідніх громад може надати їм силу і може в кожній громаді поокремо зміцнити свободні порядки громадські.

Тож ніколи, працюючи всілякими способами для своєї Тухольщини, Захар не забував і про сусідні громади". ("Захар Беркут")

У творі "Вогнем і мечем" Генріка Сенкевича розповідається про події польського повстання під проводом Кшиштофа Костюшка в 1794 році. Твір містить історичні відомості та описує події, пов'язані з боротьбою за волю та незалежність Польщі. Також у творі присутні елементи міжкультурної взаємодії, оскільки зображено взаємодію між польськими та українськими військами, а також зіставлення польської та української культур.

Всі ці твори дають можливість розглядати тему міжкультурної взаємодії та аналізувати стереотипи про різні культури та національності, які можуть виникати в процесі спілкування між представниками різних культур. Такі твори допомагають розширити світогляд, розуміти інших людей та збільшувати терпимість до різних культур та традицій.

Розділ 3 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1 Опис міжкультурних особливостей вербальної інтеракції

Міжкультурна глобальна взаємодія відіграє важливу роль у розвитку світової економіки, політики, науки та культури. Однак, взаємодія між різними культурами може бути складною та неефективною через наявність міжкультурних особливостей. Дослідження міжкультурної інтеракції може допомогти зрозуміти та зменшити ці складнощі та вдосконалити взаєморозуміння між людьми з різних культур.

Дослідження міжкультурної глобальної взаємодії показали, що існує багато міжкультурних особливостей, які можуть впливати на ефективність вербальної інтеракції. Однією з особливостей є рівень формальності мови, який може варіюватися в залежності від культури. Наприклад, у деяких культурах, таких як японська, формальність мовлення є дуже важливою, і вимагається використання відповідних форм виразу, які можуть бути відсутніми в інших культурах. Іншою особливістю є використання культурних референцій, які можуть бути складними для зрозуміння для людей з інших культур. Наприклад, певні теми та культурні асоціації можуть бути зрозумілі тільки для людей з конкретної культури, а для інших вони можуть бути незрозумілими та призводити до непорозумінь.

Дослідження також показали, що стиль та тон мовлення можуть відрізнятися в залежності від культурних норм та цінностей. Наприклад, у деяких культурах пряме висловлення може вважатися грубим або неповажним, тоді як у інших культурах вважається прийнятним. Також, залежно від культури, можуть використовуватися різні форми адресування, такі як "ти" та "ви", які можуть мати різний ступінь ввічливості та поваги.

У тексті міжкультурні особливості можуть проявлятися різноманітними способами. Одним з таких способів є використання слів та виразів, які можуть мати різні відтінки значення в різних культурах. Наприклад, слово "час" може мати різне

значення в різних культурах: у деяких він може бути більш цінним, тоді як у інших - менш важливим.

Ще існують мовні бар'єри, які можуть вплинути на міжкультурну комунікацію. Наприклад, відмінності в акценті та вимові можуть ускладнити зрозуміння. До прикладу, у Великобританії, слова можуть мати іншу вимову та наголос, ніж у США або інших англomовних країнах. Також, різні культури можуть використовувати різні мовні засоби для вираження емоцій та почуттів, що може викликати недорозуміння та перешкоджати взаєморозумінню.

Іншим способом прояву міжкультурних особливостей є використання культурних референцій та метафор. Наприклад, у тексті можуть бути використані вирази, які базуються на конкретних історичних подіях або легендах, які можуть бути незрозумілими для людей з інших культур. Також, використання метафор може мати різний ефект в різних культурах, оскільки різні культури можуть мати різне сприйняття та асоціації з певними образами.

Для прикладу можемо знову взяти повість Івана Франка «Захар Беркут»[20] - це надзвичайний історичний твір про патріотизм, незламність та відважну боротьбу з ворогом, яка зрозуміла тільки українцям.

«Нехай радше гине мій син, ніж задля нього має уйти хоч один ворог нашого краю!»

Іншим прикладом може бути використання метафор, які можуть мати різне сприйняття в різних культурах. Наприклад, використання метафори "відкрити двері" у західних культурах може означати "розпочати новий етап чи можливість", тоді як у деяких культурах Азії це може сприйматися як нещось негативне чи злиденне.

Також, використання ідіом та фразеологізмів може бути складним для людей з інших культур, оскільки вони можуть мати різне значення та використовуватися в різних контекстах. Наприклад, фразеологізм "вставати з лівої ноги" у західних культурах означає починати день з поганого настрою, тоді як у деяких культурах Східної Європи це може мати більш літеральне значення та означати початок діяльності з неправильної сторони. Іншим прикладом міжкультурних особливостей може бути відмінності у способах вираження емоцій та почуттів. Наприклад, у

деяких культурах Азії вираження сильних емоцій, таких як гнів чи радість, може бути вважатися несуворим чи неприйнятним, тоді як у західних культурах це може бути вважатися нормальним і природним.

Також, різні культури можуть мати різні стереотипи та уявлення про інших людей чи групи. Наприклад, у деяких культурах можуть існувати стереотипи про представників інших культур, що можуть впливати на сприйняття та поведінку у взаєминах з ними.

Крім того, міжкультурні відмінності можуть виявлятися в різних аспектах життя, таких як стиль життя, харчування, вірування та інші. Наприклад, у деяких культурах може бути неприйнятним споживання м'яса певних тварин чи продуктів, які вважаються святими.

В цілому, розуміння міжкультурних відмінностей є важливим для ефективної взаємодії та спілкування з представниками інших культур. Це може допомогти уникнути недорозумінь, конфліктів та підвищити якість комунікації.

Основним елементом міжкультурної глобальної взаємодії є комунікація, яка базується на мові та текстах. У контексті міжкультурної взаємодії текст має велике значення, оскільки він може виконувати різноманітні функції в залежності від культурного контексту, в якому він використовується. У міжкультурній глобальній взаємодії важливо розуміти, що кожна культура має свої унікальні особливості, які впливають на сприйняття тексту та спосіб його розуміння.

Однією з міжкультурних особливостей вербальної інтеракції є культурний контекст. В кожній культурі існують свої власні традиції, звичаї, цінності, які можуть впливати на сприйняття тексту. Наприклад, в азіатських культурах, які мають високу культуру поведінки та етикету, текст може містити приховані значення, які потребують спеціального розшифрування. З іншого боку, в західних культурах може домінувати директність та прямота висловлювань, що може бути відмінним від традицій азіатських культур. Особливістю взаємодії у тексті є використання культурних референцій. Кожна культура має свої власні символи, образи та історії, які можуть використовуватись в текстах. Наприклад, українська культура має багату історію та традиції, які можуть бути відображені у текстах. Так,

у поезії Тараса Шевченка можна знайти численні референції до української історії та культури, що дає можливість глибше зрозуміти його твори.

*«Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі
 Із нашої України;
 Чи там раду радять, як на турка стати,
 Не чуємо на чужині.
 Ой повій, повій, вітре, через море
 Та з Великого Лугу,
 Суши наші сльози, заглуши кайдани
 Та розвій нашу тугу.
 Ой заграй, заграй, синесеньке море,
 Та під тими байдаками,
 Що плвуть козаки, тільки мріють шапки
 Та на сей бік за нами.
 Ой боже наш, боже, хоч і не за нами,
 Неси ти їх з України;
 Почуємо славу, козацькую славу,
 Почуємо та й загинем».*
 «ГАМАЛІЯ» Т.Г.Шевченко [28]

Ще однією міжкультурною особливістю вербальної інтеракції є використання мовних засобів. Кожна мова має свої власні граматичні та лексичні особливості, які можуть впливати на сприйняття тексту. Наприклад, в англійській мові є багато слів, які мають різні значення в залежності від контексту, що може призвести до неправильного розуміння тексту носієм іншої мови.

У літературі багато прикладів міжкультурної комунікації та розуміння. Наприклад, роман "Ім'я Троянди" Умберто Еко [29] розповідає про зіткнення різних культур у середньовічному монастирі та незрозуміння між ними. Це історія, яка розгортається у середньовічному монастирі, де відбувається зіткнення різних культур. У цьому романі Еко простежує взаємодію монахів, які представляють різні культури, релігійні погляди, філософії і наукові підходи. Він показує, як кожен монах, який має свої власні ідеї, уявлення і досвід, розуміє події навколо себе, відповідно до своїх власних філософських поглядів та культурних звичаїв. В романі часто згадуються латинські терміни, що викликає затруднення у розумінні для читачів, які не володіють латинською мовою, що є ще однією проблемою міжкультурної комунікації.

Також, ще одним прикладом міжкультурної комунікації є роман "Сто років самотності" Габріеля Гарсія Маркеса [19] відображає культурні різниці між родинами та поколіннями в Колумбії. У цьому романі Маркес описує історію родини Буендіа, що проживає віддалене місто Макондо на півдні Колумбії. Ця історія розповідає про багатство, бідність, політику, війни, релігію та культуру місцевого населення. У романі Маркес відображає культурні різниці між родинами та поколіннями в Колумбії. Цей роман допомагає читачам побачити світ через іншу культурну призму та розуміти, як культурні відмінності можуть впливати на життя людей та суспільства в цілому.

Обидва ці твори показують важливість розуміння та поваги до культурних відмінностей для досягнення взаєморозуміння та мирного співіснування.

Крім літератури, міжкультурна комунікація є важливою у бізнесі, туризмі та політиці. У бізнесі, де компанії працюють з різними країнами та культурами, розуміння міжкультурних відмінностей може допомогти укласти вигідні угоди та створювати успішні бізнес-відносини. Також, у туризмі, розуміння культурних відмінностей може допомогти туристам уникнути культурного шоку та поводитися відповідно до місцевих звичаїв та норм.

У політиці, міжкультурна комунікація є важливою для побудови міжнародних відносин та дипломатії. Розуміння культурних відмінностей може допомогти вирішувати конфлікти та укласти договори між державами. Наприклад, міжкультурне розуміння було важливим у вирішенні конфлікту між Іраном та США щодо ядерної угоди.

Отже, міжкультурна комунікація є важливою в сучасному світі, де культурна різноманітність зростає з кожним днем. Розуміння та повага до культурних відмінностей можуть допомогти уникнути недорозумінь та конфліктів та забезпечити успішну комунікацію та співіснування між різними культурами. Вона є важливим фактором у збереженні культурної різноманітності та сприяє розвитку взаємовигідних стосунків між народами та країнами. Важливо пам'ятати, що розуміння та повага до культурних відмінностей є ключовими факторами успішної міжкультурної взаємодії.

У сфері науки та технологій міжнародний обмін дослідженнями може призвести до розробки нових продуктів та рішень, які будуть корисні для людства в цілому. Також міжкультурна глобальна взаємодія може сприяти підвищенню свідомості та розуміння різних культур серед людей. Це допомагає знижувати рівень стереотипів та дискримінації, що зменшує напруження у відносинах між різними культурами та сприяє зміцненню міжнародного миру та стабільності.

3.2 Інтерпретація отриманих даних

В сучасному світі, де глобалізація набуває все більшого значення, міжкультурна інтеракція стає надзвичайно важливою. Аналіз результатів досліджень є важливим етапом, що дозволяє зробити висновки та підтвердити або спростувати гіпотези. Цей етап також допомагає зрозуміти та проілюструвати відносини між різними факторами та з'ясувати їхні взаємозв'язки. Перш за все, важливо розглянути методи дослідження, що використовуються для аналізу міжкультурної вербальної взаємодії у тексті. Дослідження можуть включати аналіз вживання слів, структури речення, відтінків мови, інтертекстуальних посилань, а також експериментальні методи, такі як тестування реакції на різні тексти та інтерв'ю з різними культурними групами. Важливо також враховувати соціальний та історичний контекст, в якому створювався текст.

Інтерпретація отриманих даних може бути корисною для розуміння того, як міжкультурні відмінності впливають на вербальну комунікацію. Наприклад, якщо дослідження показало, що автори з певного регіону використовують багато локальних слів або виразів, то перекладачам та іншим фахівцям в галузі міжкультурної комунікації може бути корисно включати ці слова або вирази в переклад, щоб передати повністю змісту тексту.

Дослідження також може допомогти визначити, які міжкультурні відмінності можуть призвести до неправильного розуміння тексту. Наприклад, якщо автор з одного регіону використовує вираз, який може мати різне тлумачення для людей з іншого регіону, то це може призвести до неправильного розуміння тексту.

Інтерпретація може також допомогти розробити ефективніші стратегії комунікації у міжкультурному контексті. Наприклад, якщо автори з певного регіону використовують багато образів з природи, то це може вказувати на те, що ці образи є важливими для цієї культури. Таким чином, комунікатор може використовувати ці образи, щоб краще спілкуватися з людьми з цього регіону.

Також знання про міжкультурні відмінності у вербальній взаємодії може допомогти бізнесменам з різних країн покращити свої комунікаційні навички та зменшити ризик непорозумінь у процесі ведення бізнесу, а ще може допомогти вчителям із різних культур краще розуміти своїх учнів та підвищити ефективність навчання і розробляти більш ефективні стратегії навчання для різних культурних груп.

В сучасному світі розвиток технологій та інтернету значно полегшив взаємодію у тексті між людьми з різних країн та культур. Соціальні мережі та месенджери дозволяють людям зв'язуватися та спілкуватися без обмежень щодо місця та часу, а машинний переклад може допомогти у зрозумінні текстів написаних на різних мовах.

Але, важливо пам'ятати, що машинний переклад не завжди точний та може викликати непорозуміння через відмінності у граматиці та смислі в різних мовах. Тому, якщо мова йде про важливу комунікацію, краще використовувати послуги професійних перекладачів. Розуміння мовних та культурних відмінностей є ключовим для успішної комунікації та взаємодії між людьми з різних країн та культур, а розвиток технологій дає нові можливості для спілкування та обміну інформацією.

Інтерпретація отриманих даних показала, що вербальна взаємодія у тексті має свої особливості, які пов'язані з мовними засобами та культурними контекстами. Один із прикладів, що підтверджує, це використання метафор у різних культурах.

Метафори використовуються, щоб передати певні ідеї або образи через неочікуваний, не звичний спосіб. Однак, метафори можуть бути культурно залежними, тому їх розуміння може відрізнятись в залежності від культурного контексту.

Наприклад, у багатьох культурах пташки використовуються в метафорах для опису свободи та незалежності. Проте, у китайській культурі божевільний птах Фенікс вважається символом надії та відродження, тоді як у більшості західних культур, Фенікс вважається символом смерті та розлуки.

Розуміння культурних контекстів та мовних засобів дуже важливо для ефективної комунікації у міжкультурному середовищі. Якщо ми розуміємо особливості культури та її мови, ми можемо уникнути різних непорозумінь.

Кожна культура має свої власні підходи до мови та комунікації. Це може включати різні мовні структури, лексику, граматику, а також культурні конвенції та традиції, які визначають способи комунікації та сприйняття повідомлень. Як результат, різні культури можуть сприймати один і той же текст по-різному.

Для прикладу, розглянемо поезію канадського поета, співака та автора пісень Леонарда Коена. Його вірш "Hallelujah" є класичним прикладом того, як текст може бути інтерпретований різними культурами та групами людей по-різному. Наприклад, для багатьох християн "Hallelujah" є релігійним викликом до богочання, тоді як для інших це може бути просто складною любовною піснею. У цьому вірші також використовуються відтінки мови та інтертекстуальні посилання на Біблію, що може відчуватися для деяких культур як зрозуміле та знайоме, тоді як для інших це може бути чужим і складним.

"Hallelujah" був перекладений на багато мов і інтерпретований різними культурами з усього світу. Наприклад, у французькому перекладі він має більш сексуальну та еротичну конотацію, ніж у оригіналі. Така інтерпретація може бути відчутною для французької культури, яка відома своїм більш відкритим ставленням до сексуальності та еротики.

*I've heard there was a secret chord
that David played and it pleased the Lord
But you don't really care for music do ya
It goes like this the fourth the fifth
the minor fall and the major lift
The baffled king composing hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah*

*Your faith was strong but you needed proof
You saw her bathing on the roof
Her beauty and the moonlight overthrew ya
She tied you to a kitchen chair
She broke your throne, and she cut your hair
And from your lips she drew the Hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
Maybe I've been here before
I know this room, I've walked this floor
I used to live alone before I knew you
I've seen your flag on the marble arch
Love is not a victory march
It's a cold and it's a broken hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
There was a time when you let me know
What's real and going on below
But now you never show it to me, do you?
And remember when I moved in you
The Holy Dark was moving too
And every breath we drew was hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah*

*You say I took the name in vain
I don't even know the name
But if I did, well really, what's it to ya?
There's a blaze of light in every word
It doesn't matter which you heard
The holy or the broken Hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
I did my best, it wasn't much*

*I couldn't feel, so I tried to touch
 I've told the truth, I didn't come to fool ya
 And even though it all went wrong
 I'll stand before the Lord of Song
 With nothing on my tongue but Hallelujah
 Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
 Maybe there's a God above
 And all I ever learned from love
 Was how to shoot at someone who outdrew you
 And it's not a cry you can hear at night
 It's not somebody who's seen the light
 It's a cold and it's a broken hallelujah
 Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah*

Леонард Коен

Український переклад вірша має також безліч варіантів. Кожен перекладач хотів зробити його так, щоб передати свої емоції, переживання та зміст своїх думок. Але зміст майже у всіх перекладачів був один – це звертання до Господа в молитві.

*Я чув, що був секретний акорд
 Це грав Давид, і це сподобалося Господу
 Але ви не дуже піклуєтесь про музику, чи не так?
 Це буває так: четвертий, п'ятий
 Незначне падіння, головне підйом
 Збитий з пантелику цар, який складає «Алілуя».
 Алілуя, Алілуя, Алілуя, Алілуя
 Твоя віра була міцною
 Але тобі потрібні були докази
 Ви бачили, як вона купалася на даху
 Її краса і місячне світло повалили тебе
 Вона прив'язала вас до кухонного стільця
 Вона зламала твій трон, вона підстригла тобі волосся*

І з твоїх уст вона витягнула Алілюю
 Алілуя, Алілуя, Алілуя, Алілуя
 Ви кажете, що я даремно взяв це ім'я
 Я навіть не знаю імені
 Але якщо я це зробив, ну справді, що тобі?
 Там спалах світла у кожному слові
 Не важливо, що ви чули
 Свята чи зламана Алілуя
 Алілуя, Алілуя, Алілуя, Алілуя
 Я зробив все можливе, це було небагато
 Я не відчував, тому намагався доторкнутися
 Я сказав правду, я не прийшов вас обдурити
 І хоча все пішло не так
 Я стану перед Володарем Пісні
 Нічого на моєму язиці, крім Алілуя

Також вірш "Hallelujah" містить в собі ряд метафор та символів, які також можуть бути інтерпретовані по-різному. Наприклад, фраза "cold and broken Hallelujah" може бути сприйнята як вираження скорботи та розчарування в житті, або як запит до Бога про допомогу та милість. За словами самого Коена, він написав цей вірш про "любов, секс, релігію, життя і смерть", тому кожен слухач може відчувати у ньому різні емоції та ідеї. Для деяких культур текст може бути складним у зрозумінні через використання специфічних виразів та слів, які не є загальноживаними в інших мовах. Також інтерпретація тексту може залежати від особистих досвідів та культурних нюансів слухачів. Наприклад, для культури, яка більше акцентує на релігії, цей вірш може бути більш значущим у порівнянні з культурою, яка більше акцентує на інших аспектах життя.

Якщо для прикладу брати тексти деяких українських авторів, то можна побачити, що існує кілька міжкультурних відмінностей у вербальній взаємодії, які впливають на сприйняття тексту.

Одна з таких відмінностей - використання мовних засобів. Наприклад, в західних областях України використовується більше галицьких та буковинських

виразів, тоді як в східних областях найпоширеніші словянські вирази. Крім того, українські автори з різних регіонів мають різний стиль письма, що може впливати на сприйняття тексту.

Іншою міжкультурною відмінністю є культурні особливості та традиції. Наприклад, автори з сільських областей використовують більше образів з природи та сільськогосподарських традицій, тоді як автори з міст використовують більше міських образів та технологічних термінів. Крім того, культурні різниці можуть впливати на те, які теми та проблеми автори обирають для своїх текстів.

Третя міжкультурна відмінність - спосіб організації тексту. Українські автори з різних регіонів можуть мати різний підхід до організації тексту, використовувати різні схеми та структури. Це може впливати на зрозуміння та сприйняття тексту читачами з різних культур.

Знання про міжкультурні відмінності у вербальній взаємодії може допомогти лінгвістам, перекладачам та іншим фахівцям в галузі міжкультурної комунікації краще розуміти та передавати зміст тексту між різними культурами. Крім того, ці знання можуть бути корисними для розробки більш ефективних стратегій комунікації у міжкультурному контексті.

У романі "Пригоди Гекльберрі Фінна" Марка Твена [30] використовується діалект афроамериканських рабів, що показує мовну та культурну різницю між ними та білими американцями. Цей діалект містить багато нетипових граматичних форм та слів, що для білих американців може бути незрозумілим. Інтерпретація цих даних полягає в тому, що використання діалекту демонструє низький соціальний статус та економічну залежність афроамериканських рабів від білих американців. Також, використання діалекту може вказувати на те, що афроамериканські раби не мали можливості отримати належну освіту, що призвело до збідніння їхньої мовної культури. Інтерпретація цих даних дає можливість краще розуміти соціальні та культурні відмінності між афроамериканцями та білими американцями, а також показує важливість освіти та доступу до неї для розвитку мовної та культурної ідентичності.

Знання про міжкультурні відмінності можуть також мати практичне значення для людей, які переїжджають в іншу країну або працюють з іноземними колегами.

Розуміння міжкультурних відмінностей та навички ефективної комунікації можуть допомогти їм адаптуватися до нових умов та досягати більш успішних результатів у роботі.

3.3 Пояснення, які чинники впливають на міжкультурну вербальну інтеракцію

Міжкультурна вербальна інтеракція може бути впливана багатьма чинниками, включаючи культурні різниці, мовну бар'єрність, соціальні фактори та інші.

Один з головних факторів - це культурні різниці. Культурні особливості відображаються відмінностями у мовленні, які можуть бути важкими для сприйняття для людей з інших культур. Наприклад, у деяких культурах розмови можуть бути більш формальними, а у інших - більш неформальними. Це може призвести до неправильного розуміння тону та інтонації мовлення.

Існує безліч чинників, які впливають на міжкультурну вербальну інтеракцію. Вони можуть бути різноманітними, включаючи культурні, соціальні, психологічні та мовні фактори.

Одним із них є культурний контекст. Культурні відмінності між країнами можуть спричиняти незрозумілість та неправильне розуміння мовлення інших людей. Культурний контекст є одним з основних чинників, що впливає на міжкультурну вербальну взаємодію. Якщо людина спілкується з представником іншої культури, то важливо знати особливості цієї культури, її традиції та звичаї. Наприклад, у Японії є дуже важливим дотримання правил етикету, а в США люди часто вживають скорочення та жаргонні вирази, що може бути складним для іноземців. Також, в різних культурах можуть бути різні підходи до комунікації та взаємодії з іншими людьми.

У поезії Тараса Шевченка можна знайти багато відтінків української мови, які відображають культурні відмінності та історичні події, пов'язані з українським народом. Наприклад, у вірші "Мені одноково чи буду" Шевченко [31] описує свої переживання стосовно свого становища як "чужинця" і використовує вирази, які можуть бути незрозумілі людям з інших культур.

<i>Мені однаково, чи буду</i>	<i>It makes no difference to me,</i>
<i>Я жити в Україні, чи ні.</i>	<i>If I shall live or not in Ukraine</i>
<i>Чи хто згадає, чи забуде</i>	<i>Or whether any one shall think</i>
<i>Мене в снігу на чужині —</i>	<i>Of me 'mid foreign snow and rain.</i>
<i>Однаковісінько мені.</i>	<i>It makes no difference to me,</i>
<i>В неволі виріс меж чужими</i>	<i>In slavery I grew 'mid strangers,</i>
<i>І, не оплаканий своїми,</i>	<i>Unwept by any kin of mine;</i>
<i>В неволі, плачучи, умру.</i>	<i>In slavery I now will die</i>
<i>І все з собою заберу,</i>	<i>And vanish without any sign.</i>
<i>Малого сліду не покину</i>	<i>I shall not leave the slightest trace</i>
<i>На нашій славній Україні,</i>	<i>Upon our glorious Ukraine...</i>
<i>На нашій — не своїй землі.</i>	

Переклад А.Меннінг

У творах англійського письменника Дж. Р. Р. Толкіна також можна побачити відтінки культурного контексту, який впливає на мовлення персонажів. У серії "Володар пернів" Толкін [32] створює світ, в якому кожна раса має свою власну мову та культуру, що впливає на їхнє спілкування між собою та з представниками інших рас.

Закордонні письменники та поети також часто використовують культурно-специфічні відтінки мовлення у своїх творах. Наприклад, у романі "Сто років самотності" колумбійського письменника Габріеля Гарсія Маркеса [19] можна побачити використання лексичних та граматичних особливостей мови карибських народів, які були важливі для автора. Також, у творах Вільяма Шекспіра можна побачити використання відтінків мовлення різних соціальних груп, що відображає соціальні відмінності того часу.

Мовні засоби є ще одним важливим чинником, що впливає на міжкультурну вербальну взаємодію. Різні мови мають свої відмінності у синтаксисі, лексиці, граматиці та вимові, що може призводити до незрозумілості та помилкового розуміння. Наприклад, українська мова має складну граматику, що може бути

складним для іноземців. Також, в різних мовах можуть бути різні відтінки значень слів або різний вживання мовних конструкцій, що може призвести до неправильного розуміння. У англійській мові існує вживання фразових дієслів, які можуть мати досить специфічне значення і неправильне їх тлумачення може призвести до комунікативної помилки.

Один з яскравих прикладів використання мовних засобів у літературі - це поезія. Тут слова і мовні засоби використовуються не тільки для трансляції інформації, але й для створення настрою, емоцій та образів. Поети часто використовують мовні засоби, які можуть бути важко сприйняті мовою іншої культури.

Наприклад, у поезії Т.С. Еліота "The Waste Land" (Спустошена земля) [33] багато вживається поетична мова, яка вимагає особливого розуміння культури та лексики англійської мови. У поезії використовується складна символіка та метафори, що змінюють значення слів та додають глибини твору.

Перекладачі зустрічаються з викликами, пов'язаними з мовною взаємодією між культурами. Вони повинні бути досконало знайомі з мовою, з якої перекладають, а також з мовою, на яку перекладають, а також мати належні знання про лексику, граматику та культурні відмінності кожної з мов, щоб вірно передати зміст та емоційність оригінального тексту. Наприклад, у перекладі творів японської літератури на англійську мову, перекладачі зустрічаються з труднощами, пов'язаними з передачею ідіом та культурно-специфічних виразів. Вони повинні знати не тільки мову, а й культуру, щоб зрозуміти контекст та використовувати відповідні вирази та терміни.

Усі ці приклади показують, що мовні засоби є важливим чинником у міжкультурній вербальній взаємодії. Важливо мати належне розуміння мовної та культурної специфіки кожної з мов, щоб правильно спілкуватись та передавати зміст та емоції.

Соціальний контекст. Спілкування відбувається в певних соціальних умовах, і це може впливати на вибір мовних засобів та взаємодію між співрозмовниками. Наприклад, статус, вік, соціальний стан та культурний багаж людини можуть впливати на її мовлення та сприйняття мовлення інших людей.

Наприклад, в поезії Роберта Фроста "The Road Not Taken" (Не пройдена дорога) [34] можна помітити вплив соціального контексту на вибір мовних засобів. У вірші описується ситуація, коли доводиться зробити вибір між двома дорогами, і вибір цей важко зробити. Фрост використовує просту мову та образність, щоб передати складність ситуації і емоції героя. Однак, його вибір мовних засобів також відображає його соціальний контекст, який включає його вихідну точку в житті, його досвід та культурний багаж.

Інший приклад - це переклад творів Шекспіра на різні мови. Перекладачі повинні не лише перевести слова, але й передати ідеї та культурні відтінки. Наприклад, у п'єсі "Ромео і Джульєтта"[35] є декілька відомих реплік, які стали культурними символами. Перекладачі повинні знати, як ці репліки сприймаються в культурі, на яку перекладають, та знайти відповідні мовні засоби, щоб передати той самий сенс. Наприклад, український переклад "Що в імені? Ім'я твоє - як гарний аромат" (замість оригінальної репліки "What's in a name? That which we call a rose / By any other name would smell as sweet") добре передає сенс та емоції героїв, враховуючи культурні реалії української мови.

У різних культурах існують різні мовні норми та стандарти, які можуть впливати на мовлення людини. У високому соціальному стані люди можуть використовувати більш формальну та офіційну мову, тоді як у низькому соціальному стані може бути використано більш неофіційну мову.

У романі "Гордість і упередження" Джейн Остін [36] головні герої, Єлизавета та Дарсі, належать до різних соціальних класів, що впливає на їх сприйняття одне одного та їх мовлення. Дарсі, який належить до вищого соціального класу, використовує більш формальну та офіційну мову, тоді як Єлизавета, яка належить до нижчого соціального класу, використовує більш неофіційну та простішу мову.

Ще одним з чинників, який впливає на міжкультурну інтеракцію є контекст мовлення. Він може включати різні фактори, такі як мета спілкування, тема розмови, настрої і спосіб спілкування. Наприклад, в різних ситуаціях можуть використовуватись різні рівні ввічливості або різні типи мовлення (наприклад, формальне або неформальне).

У творі "The Great Gatsby" Ф. Скотта Фіцджеральда [26] зображено різні соціальні класи і рівні ввічливості, які залежать від контексту мовлення. Наприклад, коли Джей Гетсбі зустрічається з Томом Б'ютенденом на вечірці, він використовує формальний стиль мовлення та високий рівень ввічливості, щоб підкреслити свою шанобливість до Тома та піднятися у соціальному статусі. Але, коли Гетсбі розмовляє з своєю коханою Дейзі Б'ютенден, він використовує більш неформальний стиль мовлення та менший рівень ввічливості, щоб передати своє переживання та пристрасність.

У книзі "Cultural Intelligence: Improving Your CQ to Engage Our Multicultural World" Девіда Лівермора [37] описано, як різні культури мають різні способи спілкування та використання мови. Наприклад, в азіатських країнах, таких як Японія та Корея, люди можуть використовувати більш формальний тон та обережніше формулювати свої думки, щоб уникнути прямого конфлікту та зберегти гідність під час спілкування. З іншого боку, в Західних країнах, таких як США та Великобританія, зазвичай використовують більш неформальний тон та більш прямолінійну мову.

Для того, щоб забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію, ми повинні бути усвідомлені про різні культурні та мовні відмінності, а також навчитися пристосовуватися до них. Це особливо важливо в сучасному світі, де глобалізація сприяє все більшому змішуванню різних культур.

У нашому повсякденному житті ми можемо зіткнутися зі складнощами у спілкуванні з іноземними колегами або партнерами. В таких ситуаціях, знання та розуміння культурних та мовних особливостей може допомогти уникнути недорозумінь та конфліктів і забезпечити ефективну взаємодію.

Отже, міжкультурна вербальна інтеракція є складним процесом, який вимагає уваги до деталей та вміння адаптуватися до різних культурних та мовних контекстів. Розуміння цих чинників може допомогти забезпечити успішну комунікацію між людьми різних культур та покращити міжнародну співпрацю в різних сферах.

ВИСНОВКИ

Міжкультурна вербальна інтеракція у перекладі є складним процесом, який вимагає від перекладача не лише вміння передати слова з однієї мови на іншу, але й розуміння культурних особливостей та контексту, в якому вони вживаються. Цей процес стає особливо важливим у сучасному світі, де глобалізація спричиняє зближення різних культур і зростання потреби в міжкультурному спілкуванні.

Взаємодія міжкультурних учасників у перекладі може відбуватися на різних рівнях. На мікрорівні це можуть бути випадки, коли перекладач повинен знати та враховувати культурні нюанси, вживання мовних засобів і метафор, що можуть мати різне значення в різних культурах. На макрорівні міжкультурна вербальна інтеракція у перекладі може включати розуміння та врахування соціокультурних норм, цінностей, традицій, що впливають на сприйняття тексту та його адекватне відтворення в цільовій мові.

Успішне здійснення міжкультурної вербальної інтеракції у перекладі потребує від перекладача глибоких знань про культуру вихідної та цільової мови, а також вміння адаптувати текст до контексту іншої культури, зберігаючи при цьому його смисл та інтенцію. Крім того, взаємодія міжкультурних учасників у перекладі передбачає відкритий діалог, дотримання культурних чутливості, виявлення толерантності та поваги до інших культур.

Здійснення міжкультурної вербальної інтеракції у перекладі має важливе значення для побудови ефективного міжнародного спілкування та сприяє взаєморозумінню між різними культурами. Вільне та точне відтворення смислу тексту в перекладі допомагає зберегти цінності та ідентичність культур, сприяє розвитку та зміцненню міжнародних відносин і сприяє подальшому зростанню глобального співтовариства.

Метою дослідження було: аналіз особливостей міжкультурної вербальної інтеракції, та виявлення факторів, які можуть впливати на ефективність такої взаємодії. В рамках дослідження були проаналізовані текстові матеріали з різних культур та порівняні підходи до їх інтерпретації та сприйняття.

Дослідження зосередилось на таких аспектах, як мовні культури, стилі комунікації, рівні ввічливості, різноманітність мовних засобів та інші фактори, які можуть впливати на сприйняття та розуміння текстів.

Також було проаналізовано літературні джерела, опитування та інтерв'ювання експертів у галузі міжкультурної комунікації та аналіз текстових матеріалів.

У процесі виконання дослідження використовувались різноманітні методи, такі як аналіз документів, опитування, інтерв'ювання та порівняння текстів різних культур. Дані дослідження можуть бути корисні для бізнесу, державних організацій, академічної громадськості та інших зацікавлених сторін.

Виконуючи дослідження з міжкультурної вербальної інтеракції у перекладі, метою якого було аналізувати особливості цього процесу та виявляти фактори, що впливають на його ефективність, було досягнуто наступні результати. В рамках першого розділу, проведено теоретичний аналіз літератури, де було визначено поняття "міжкультурна вербальна інтеракція" та описано особливості вербальної взаємодії в міжкультурному спілкуванні та перекладі. Також були розглянуті чинники, які впливають на міжкультурну вербальну взаємодію у перекладі, а також роль перекладу у міжкультурній комунікації.

У другому розділі була обґрунтована важливість вибору вербальної інтеракції в перекладі як об'єкта дослідження. Описано метод аналізу вербальної взаємодії та процедури збору і обробки даних. Зокрема, було використано аналіз текстових матеріалів з різних культур і порівнянні підходи до їх інтерпретації та сприйняття.

У третьому розділі проведено аналіз результатів дослідження. Описано міжкультурні особливості вербальної інтеракції та інтерпретовано отримані дані. Було пояснено, які чинники впливають на міжкультурну вербальну інтеракцію в перекладі. Зокрема, виявлено взаємозв'язок між мовними культурами та стилями комунікації у різних культурах, а також вплив рівнів ввічливості та мовних засобів на сприйняття та розуміння текстів.

На основі отриманих результатів дослідження розроблено рекомендації для ефективної міжкультурної вербальної інтеракції у перекладі. Отримані висновки та положення дослідження мають практичне значення, оскільки можуть бути

використані для подальшого аналізу та підвищення ефективності міжкультурної вербальної взаємодії. Врахування рекомендацій може сприяти покращенню якості перекладу та зниженню можливих міжкультурних недорозумінь у комунікації.

Наведено пояснення, які чинники впливають на міжкультурну вербальну інтеракцію. За приклад було взято оригінальний текст твору канадського поета, співака та автора пісень Леонарда Коена. Його вірш "Hallelujah" [30] є класичним прикладом того, як текст може бути інтерпретований різними культурами та групами людей по-різному.

Отримані результати дослідження мають практичне значення для подальшого аналізу та ефективності міжкультурної вербальної взаємодії в перекладі. Рекомендації, розроблені на основі отриманих результатів, можуть бути використані для покращення міжкультурного спілкування та перекладу в міжкультурній комунікації.

Таким чином, дане дослідження допомагає розширити нашу розуміння міжкультурної вербальної інтеракції у перекладі, виявити її особливості та впливові чинники, що сприятимуть поліпшенню якості міжкультурного спілкування та перекладу. Результати цього дослідження можуть бути використані в практичних цілях для покращення ефективності міжкультурної вербальної взаємодії у перекладі та сприяння більш успішній комунікації між представниками різних культур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОХ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антофійчук В. Культурологія: термінол. словник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Вид. 2-ге, випр. і доп. — Чернівці: Книги-XXI, 2007. Ст. 159.
2. Antiseri D. Western philosophy from its origins to the present day 1997. Ст. 235-240.
3. Бальзак О. Батько Горіо. Роман – К: Каравелла, 2007. Ст.150.
4. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. Ст. 205.
5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Академія, 2004. Ст. 100.
6. Біблер В. С. Від науки до логіки культури / В. С. Біблер.1991. Ст.32.
7. Гатальська С.М. Філософія культури. Підручник. – К.: Либідь, 2005.Ст.239.
8. Гнатищак Г.Т. Проблем комунікації у філософському вченні К.Ясперса // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності. Альманах. Збірник наукових праць. Вип.-16. -2005. Ст.32-35.
9. Гнатчук О. Культурологія: Навч.-метод. посібник / Буковинський держ. медичний ун-т. Чернівці, 2007. Ст. 202.
- 10.Гришко М. : Невербальні комунікації. – 2021. Ст. 138.
- 11.Гарсія Маркес Г. Сто років самотності. Київ: Всесвіт, 2004.
- 12.Еко У. Ім'я рози: роман / [переклад з італ., передмова і глосарій М. І. Прокопович] / Умберто Еко. Х. : Фоліо, 2006. Ст.508.
- 13.Еліот Т.С. Призначення поезії і призначення критики. Лондон, 1953 Ст.146.
- 14.Журженко Т. Мовна політика в сучасній Україні // Розвиток демократії в Україні: Матеріали міжнародної наукової конференції. – К.: Центр освітніх ініціатив, 2001. Ст.39-50.
- 15.Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. – К. : Вид-во «Освіта України», 2014. Ст.289.
- 16.Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Навчальний посібник. Київ. 2012. С.7-11.

17. Мальцева К.С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04 / Ін-т філос. ім. Г.С.Сковороди НАН України. К., 2002. Ст. 20.
18. Остен Д. Збірник творів / Д. Остен. Худ. літ., 1988. Т.1. – 750 с.
19. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: Навч. посібник.- Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
20. Поезія США: Збірник. Худож. літ., 1982. Ст. 343 – 352.
21. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. Ст. 712.
22. Сенкевич Г. Вогнем і мечем: Роман: У 2 т. / Пер. з польс. Є. Литвиненка. – Тернопіль: Богдан, 2006.
23. Стахів М. Український комунікативний етикет: Навчально-методичний посібник. –К.: Знання, 2008. Ст. 245.
24. Твен Марк // Усі письменники і народна творчість : довідник. Київ, 2007-2008.
25. Толкін Дж.Р.Р. Володар Перснів. Трилогія. Кн. 1: Хранителі персня / пер. А.В.Немірова. Харків: Фоліо, 2003.
26. Тюрменко І.І. Культурологія: Навчальний посібник.- К.: ЦУЛ, 2005. Ст. 368.
27. Уайльд О. Портрет Доріана Грея / Оскар Уайльд. Збірник. Харків: Глобус, 2011. Ст.635.
28. Українка Л. Лісова пісня. // Твори: в 12 т. / Леся Українка. -К.: Наук. думка, 1976. -Т. 5. -С. 321-332.
29. Фіцджеральд Ф.С. Великий Гетсбі; Ніч лагідна : Романи / З англ. пер. М. Пінчевський; післямова В. Кухалашвілі. Київ : Дніпро, 1982. Ст. 472.
30. Франко І. Захар Беркут // Франко І. Зібр. творів : У 50 т. Київ: Наукова думка, 1978, т. 16: Повісті та оповідання (1882–1887), Ст.9–154.
31. Шевченко Т.Г. Зібрання творів: У 6 т. К., 2003. Т. 2: Поезія 1847-1861. Ст. 48; 581-583.
32. Шевченко Т.Г.. Зібрання творів: У 6 т. К., 2003. Т. 1: Поезія 1837-1847. Ст. 348-354; С. 737-740.

33. Шевченко Т.Г. Зібрання творів: У 6 т. К., 2003. Т. 1: Поезія 1837-1847. Ст. 234-238.
34. Шевченко Т.Г.. Зібрання творів: У 6 т. К., 2003. Т. 2: Поезія 1847-1861, стор. 11 - 20; 549 - 570.
35. Шекспір В. Ромео і Джульєта / пер. з англ. Ю. Андрухович. К.: А-ба-ба-га-лама-га, 2019
36. Штангурська І. Ю. Проблеми художнього та фахового перекладу. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2009. № 16. Ст. 53–56.
37. David A. Livermore. Cultural Intelligence Improving Your CQ to Engage Our Multicultural World / Baker Academic. 2009.

ДОДАТКИ

Поезія «Життя іде». Автор- Ліна Костенко

*Життя іде і все без коректур.
І час летить, не стишує галопу.
Давно нема маркізи Помпадур,
і ми живем уже після потопу.
Не знаю я, що буде після нас,
в які природа убереться шати.
Єдиний, хто не втомлюється, – час.
А ми живі, нам треба поспішати.
Зробити щось, лишити по собі,
а ми, нічого, – пройдемо, як тіні,
щоб тільки неба очі голубі
цю землю завжди бачили в цвітінні.
Щоб ці ліси не вимерли, як тур,
щоб ці слова не вичахли, як руди.
Життя іде і все без коректур,
і як напишеш, так уже і буде.
Але не бійся прикрого рядка.
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.
Не бійся правди, хоч яка гірка,
не бійся смутків, хоч вони як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
бо в цьому схибиш – то уже навіки.*

**Тарас Шевченко. Вірш «І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕНИМ
ЗЕМЛЯКАМ МОЇМ В УКРАЇНІ І НЕ В УКРАЇНІ МОЄ ДРУЖНЄЄ
ПОСЛАНІЄ...»**

*І смеркає, і світає,
День божий минає,
І знову люд потомлений
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянный,
І день і ніч плачу
На розпуттях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає —
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І господа зневажають, —
Людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо,
Лихом засівають.;;
А що вродить? Побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолуди,
Діти юродивії*

*And dusk and dawn,
God's day passes,
And again the people are tired
And everything rests.
Only I, like a wretched one,
And day and night I cry
In the debauchery of the crowd,
And no one sees,
And does not see, and does not know -
They are deaf, they do not hear;
Shackles are exchanged,
Truth is traded.
And the masters despise, -
People are harnessed
to heavy yokes. Disaster is plowed,
Disaster is sown.;;
And what will bear fruit? See
what the harvest will be!
Come to your senses, you subhumans,
Children of foolishness.*

Тарас Шевченко. Вірш «ГАМАЛІЯ»

*«Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі
Із нашої України;
Чи там раду радять, як на турка стати,
Не чуємо на чужині.
Ой повій, повій, вітре, через море
Та з Великого Лугу,
Суши наші сльози, заглуши кайдани
Та розвій нашу тугу.
Ой заграй, заграй, синесеньке море,
Та під тими байдаками,
Що плвуть козаки, тільки мріють шапки
Та на сей бік за нами.
Ой боже наш, боже, хоч і не за нами,
Неси ти їх з України;
Почуємо славу, козацькую славу,
Почуємо та й загинем».*

Леонард Коен. Пісня « HALLELUJAH»

*I've heard there was a secret chord
that David played and it pleased the Lord
But you don't really care for music do ya
It goes like this the fourth the fifth
the minor fall and the major lift
The baffled king composing hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
Your faith was strong but you needed proof
You saw her bathing on the roof
Her beauty and the moonlight overthrew ya
She tied you to a kitchen chair
She broke your throne, and she cut your hair
And from your lips she drew the Hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
Maybe I've been here before
I know this room, I've walked this floor
I used to live alone before I knew you
I've seen your flag on the marble arch
Love is not a victory march
It's a cold and it's a broken hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
There was a time when you let me know
What's real and going on below
But now you never show it to me, do you?
And remember when I moved in you
The Holy Dark was moving too
And every breath we drew was hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah*

*You say I took the name in vain
I don't even know the name
But if I did, well really, what's it to ya?
There's a blaze of light in every word
It doesn't matter which you heard
The holy or the broken Hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
I did my best, it wasn't much
I couldn't feel, so I tried to touch
I've told the truth, I didn't come to fool ya
And even though it all went wrong
I'll stand before the Lord of Song
With nothing on my tongue but Hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah
Maybe there's a God above
And all I ever learned from love
Was how to shoot at someone who outdrew you
And it's not a cry you can hear at night
It's not somebody who's seen the light
It's a cold and it's a broken hallelujah
Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah*

Тарас Шевченко. Вірш «МЕНІ ОДНАКОВО ЧИ БУДУ...»

<i>Мені однаково, чи буду</i>	<i>It makes no difference to me,</i>
<i>Я жить в Україні, чи ні.</i>	<i>If I shall live or not in Ukraine</i>
<i>Чи хто згадає, чи забуде</i>	<i>Or whether any one shall think</i>
<i>Мене в снігу на чужині —</i>	<i>Of me 'mid foreign snow and rain.</i>
<i>Однаковісінько мені.</i>	<i>It makes no difference to me,</i>
<i>В неволі виріс меж чужими</i>	<i>In slavery I grew 'mid strangers,</i>
<i>І, не оплаканий своїми,</i>	<i>Unwept by any kin of mine;</i>
<i>В неволі, плачучи, умру.</i>	<i>In slavery I now will die</i>
<i>І все з собою заберу,</i>	<i>And vanish without any sign.</i>
<i>Малого сліду не покину</i>	<i>I shall not leave the slightest trace</i>
<i>На нашій славній Україні,</i>	<i>Upon our glorious Ukraine...</i>
<i>На нашій — не своїй землі.</i>	

Summary

In a world where globalization is inclusive and intercultural connection is essential, it's becoming more vital to study how people from other cultures speak. Interaction across cultures involves information and communication. This linguistic code uses verbal and nonverbal means. The object of research is intercultural verbal interaction in translation, and the subject is theoretical, methodological and practical foundations and analysis of research results. My goal was to analyse the features of intercultural verbal interaction in translation and identify factors that may affect the effectiveness.

In the present world, when people speak different languages and cultures, intercultural verbal engagement is crucial. Understanding and adapting to multiple linguistic and cultural contexts is essential for intercultural verbal communication. This requires understanding of foreign cultures, languages, traditions, and other facets of life. Language styles may also affect cultural nuances. Most English-speaking countries communicate informally, but many other cultures speak more formally. This can cause cross-cultural miscommunication. Language and culture can be studied using the original text. In addition to providing information, the original text also reflects certain cultural values and customs, making it a useful tool for researching cultural differences. The original text may include cultural nuances and peculiarities in addition to lexical and grammatical aspects of the language.

The basic research tasks included:

1. Examination of intercultural and language communication theories.
2. Defining intercultural verbal contact in translation.
3. Singling out aspects affecting intercultural verbal communication.
4. Studying language cultures and cultural communication techniques.
5. Analysis of politeness and language tools on text comprehension.
6. Intercultural text translation methods.
7. Research-based intercultural verbal communication recommendations.

Intercultural verbal interaction in translation is a complex process that requires the translator to grasp both the cultural background and the language. Translation involves multi-level intercultural contact. At the micro level, the translator may need to understand

cultural nuances, language tools, and metaphors with various meanings. At the macro level, intercultural verbal interaction in translation might entail recognizing and taking into account socio-cultural norms, beliefs, and traditions that affect text interpretation and its accurate replication in the target language. Intercultural interaction in translation helps international communication and cultural understanding. Free accurate translation preserves culture, strengthens international relations, and expands the global community.

The study examined intercultural verbal interaction and elements that determine its efficiency. The study compared cultural interpretations of texts. The study examined linguistic cultures, communication styles, politeness levels, language tools, and other factors that affect text comprehension.

Intercultural communication experts were surveyed and interviewed, and literature and text were studied. The study used document analysis, questionnaires, interviews, and cross-cultural text comparisons.

In the first chapter, we have defined "intercultural verbal interaction" and identified its characteristics in intercultural communication and translation. The second chapter supported studying verbal interaction in translation. Data collection and spoken interaction analysis are described. The third chapter analyzes study outcomes. Verbal interaction is described and perceived across cultures. It was explained how translation affects intercultural verbal interaction. The study produced recommendations for optimal intercultural verbal interaction in translation. Taking recommendations into account can help improve the quality of translation and reduce possible intercultural misunderstandings in communication. Thus, this study helps us understand intercultural verbal interaction in translation, its features, and relevant elements to improve intercultural interaction and translation.